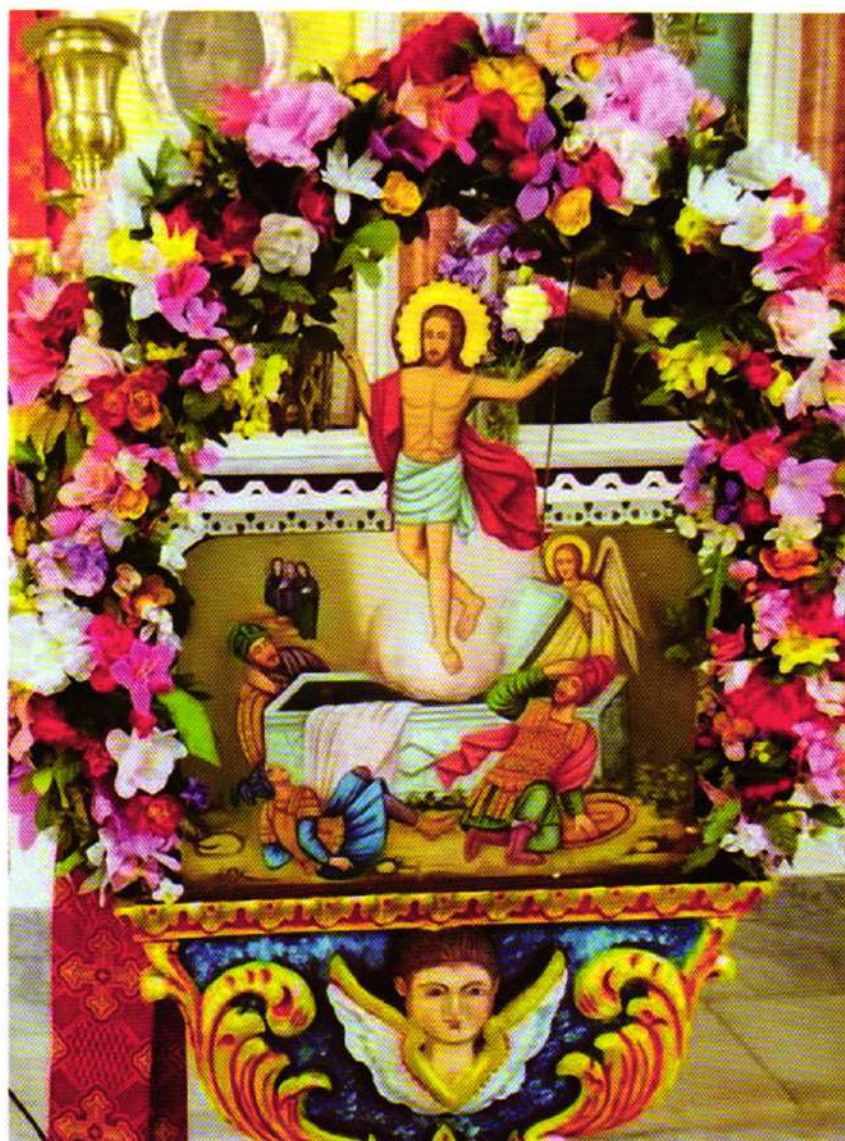


# ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ

«Τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν» (Β' Κορινθ. ιγ', 9)  
**ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!**

1821



2021

«Λάβαρον Ἀναστάσεως Ἰ.Μ. Ἁγ. Μηνᾶ»

Τεύχος 58Α ΜΑΪΟΣ 2021

ΓΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ  
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ  
ΧΙΟΣ





Άγιασμός εκδόσεως βιβλίων διά τό 1821  
εις τήν Βιβλιοθήκην «ΑΓ. ΑΓΑΠΗΤΟΣ»



Έκθεσις Ἱ. Εἰκόνων καί κειμηλίων ἀφορώντων εἰς τόν Ἀπόστολον καί  
Εὐαγγελιστήν Μάρκον εἰς τόν Ἱ. Μητροπολιτικόν Ναόν Χίου.



ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ  
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Αρ. Έγκυκλίου: 51  
Αρ. Πρωτ.: 710  
Αρ. Διεκπ.: 322

## ΠΑΣΧΑΛΙΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Πρός  
Τόν Ίερόν Κλήρον  
καί τόν εύσεβή λαόν  
τῆς καθ' ἡμᾶς Ίεράς Μητροπόλεως.

**Θέμα: «Πασχάλιος Ποιμαντορική Έγκύκλιος»**

*«Νίκην ἔχων Χριστέ, ... ὁ πηγάζων ζωήν»*  
(Τροπάριον Διακαινησίμου Ἑβδομάδος)

Χριστιανοί μου,

### ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Ἡ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ μοναδική νίκη, πού κάνει ὅλη τήν ἀνθρωπότητα νά χαίρεται ἀπό τόν πρωτόπλαστο ἕως τόν τελευταῖο ἄνθρωπο ἐπί τῆς γῆς. Κάθε ἄλλη νίκη στήν γῆ ἔχει χωρίσει καί συνεχίζει νά χωρίζει τούς ἀνθρώπους μεταξύ τους. Ὅταν ἕνας βασιλιάς βγαίνει νικητής ἀπό ἕνα πόλεμο ἐνάντια σέ ἄλλο βασιλιά, ὁ ἕνας χαίρεται καί ὁ ἄλλος θρηνεῖ. Ὅταν ἕνας ἄνθρωπος νικάει τόν γείτονά του, στό ἕνα σπίτι ἀκούγονται τραγούδια καί στό ἄλλο θρήνοι. Δέν ὑπάρχει στή γῆ χαρούμενη νίκη, πού νά μήν τήν δηλητηριάζει ἡ κακία. Ἐκεῖνος πού νικάει στήν γῆ, χαίρεται καί μέ τή δική του χαρά καί μέ τά δάκρυα τοῦ νικημένου ἔχθροῦ του. Οὔτε μπορεῖ νά καταλάβει πῶς τό κακό καταστρέφει τήν χαρά.

Μόνο ἡ νίκη τοῦ Ἀναστημένου Χριστοῦ γεμίζει ὅλες τίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων μέ ἀνεκλάλητη καί ἀτέρμονη χαρά. Μόνο ἡ νίκη τοῦ Ἀναστημένου Χριστοῦ εἶναι καθαρή ἀπό μῖσος καί κακία.

Είναι μία νίκη θεραπευτική. Γιατί θεραπεύει καί σώζει στους αιώνες των αιώνων. Σώζει τούς ανθρώπους από κάθε κακό, τούς κάνει αναμάρτητους καί άθανατους. Η άθανασία χωρίς τήν αναμαρτησία θά σήμαινε μόνο τήν επέκταση τής βασιλείας του πονηροϋ καί τής κακίας. Η άθανασία σέ συνδυασμό μέ τήν αναμαρτησία προξενεί χαρά άπερίγραπτη, άπειρη· μετατρέπει τόν άνθρωπο σέ άδελφό των άγγέλων του Θεοϋ.

Ο Αναστημένος Χριστός εγινε τό φάρμακο, τό πιό κατάλληλο καί άλάθευτο φάρμακο, ένάντια στήν άμαρτία. Εκείνος πού δηλητηριάσθηκε από τήν άμαρτία, μόνο από τόν Χριστό μπορεί νά θεραπευθεί. Εκείνος πού δέν θέλει νά άμαρτάνει, μόνο μέ τήν βοήθεια του Χριστου μπορεί νά ικανοποιήσει τήν έπιθυμία του. "Όταν οι άνθρωποι εύρίσκουν τό φάρμακο για τίς άσθένειες θριαμβολογούν ότι ένίκησαν τίς άρρώστιες. Η εύρεση του φαρμάκου για κάποια άρρώστια, είναι νίκη κατά τής άρρώστιας. «*Τίμα τόν ίατρόν...καί γάρ αυτόν έκτισε ο Κύριος...Κύριος έκτισεν έκ γής φάρμακα καί άνήρ φρόνικος οϋ προσοχθειΐ αύτοΐς*» (Σοφία Σειράχ λη΄, 1, 4)

Ο Χριστός είναι μακράν ο μέγιστος Ιατρός στήν ανθρώπινη ιστορία, γιατί μάς έδωσε τό φάρμακο για τήν φοβερώτερη άσθένεια, τήν άμαρτία. Η άμαρτία είναι εκείνη από τήν όποια γεννιούνται όλα τ΄ άλλα πάθη του ανθρώπου, τόσο τά σωματικά, όσο καί τά ψυχικά.

Τό φάρμακο είναι ο ίδιος ο Χριστός. Ο αναστημένος καί ζωντανός Κύριός μας είναι τό μοναδικό καί άποτελεσματικό φάρμακο έναντίον τής άμαρτίας. Άν άκόμη καί σήμερα οι άνθρωποι άμαρτάνουν καί η άμαρτία τούς οδηγεί στήν καταστροφή, δέν σημαίνει ότι ο Χριστός δέν νίκησε τήν άμαρτία, αλλά ότι οι άνθρωποι δέν πήραν τό μοναδικό φάρμακο κατά τής άσθενείας αύτης. Σημαίνει ότι αυτοί δέν γνωρίζουν άρκετά τόν Χριστό ως φάρμακο ή κι αν άκόμη τόν γνωρίζουν, δέν τό γεύονται.

Η ιστορία μαρτυρεί μέ μυριάδες φωνές ότι εκείνοι, πού χρησιμοποιούν τό φάρμακο αυτό για τήν ψυχή τους, θεραπεύονται, γίνονται ύγιείς. Γνωρίζοντας τήν άδυναμία, τήν άσθένεια τής ύπάρξεως μας, ο Κύριός μας πρότεινε αυτό τό φάρμακο στους πιστούς. Προσέφερε τόν Έαυτό Του σ΄αυτούς για νά Τόν γευθούν μέ τό μυστήριο τής Θείας Εύχαριστίας, μέ τήν άφθαρτοποιό Θεία Κοινωνία. Καί τό έκανε Εκείνος, πού αγαπά μέ τήν άπροσμέτρητη άγάπη Του για νά

προσεγγίσουμε στο ζωοποιό φάρμακο κατά τῆς ἁμαρτίας καί κάθε φθορᾶς, πού προέρχεται ἀπ'αὐτήν: «Ὁ τρώγων μου τήν σάρκα καί πίνων μου τό αἷμα ἐν ἐμοί μένει κάγώ ἐν αὐτῷ» (Ἰωάν. στ', 56).

Τό Ἅγιο Πάσχα εἶναι «Ἀναστάσεως ἡμέρα...ἐκ γάρ θανάτου πρὸς ζωῆν καί ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν Χριστός ὁ Θεός ἡμᾶς διεβίβασεν». Σ' αὐτή τήν ἑορτή «θανάτου ἑορτάζομεν νέκρωσιν». Ὁ Χριστός, «τό Πάσχα ἡμῶν» «ἐτύθη» γιά τήν σωτηρία μας, γιά τήν θεραπεία μας. (Α' Κορ. ε', 7). Τόν τυθέντα Χριστόν κοινωνοῦμε στήν ἀναστάσιμη λατρευτική ζωή τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ Θεία Εὐχαριστία, ἡ Θεία Κοινωνία εἶναι «καθ' ἑαυτήν σκοπός, διότι ἐν αὐτῷ ἡ ζωή τῆς ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης ἐν ἀλλήλοις μετὰ τοῦ Χριστοῦ καί τῶν Ἁγίων συνεχίζεται» (π. Ἰωάννης Ρωμανίδης). Ἡ Θεία Εὐχαριστία, ἡ Θεία Κοινωνία θεραπεύει ἀπό τήν ἁμαρτία, νικά ἀπό τήν φθορά, θεραπεύει ἀπό τόν θάνατο, ἀφθαρτοποιεῖ, ζωοποιεῖ.

Ὅσοι τρέφονται μέ τήν ἁμαρτία χάνουν σταδιακά τήν ζωήν τους. Τούς φθείρει ἡ ἁμαρτία. Ὅσοι τρέφονται μέ τό σῶμα καί τό αἷμα τοῦ ζῶντος Θεοῦ δρέπουν ζωή. Ὅσο αὐξάνεται ἡ ζωή μαραίνεται ἡ ἁμαρτία. Τήν ἀνούσια καί σκοτεινή γλυκύτητα τῆς ἁμαρτίας σέ αὐτούς ἀντικαθιστᾷ ἡ χαροποιός καί ζωοποιός γλυκύτητα τοῦ Νικητῆ, τοῦ Ἀναστημένου Χριστοῦ.

Εὐλογημένοι ὅσοι γεύτηκαν τό θεραπευτικό αὐτό μυστήριο στή ζωή τους. Αὐτοί θά κληθοῦν υἱοί φωτός καί τέκνα τῆς χάριτος. Ὅταν ἀναχωρήσουν ἀπό αὐτή τήν ζωή θά εἶναι σάν νά φεύγουν ἀπ' τό νοσοκομεῖο, γιατί δέν θά εἶναι πιά ἄρρωστοι.

«Γεύσασθε καί ἴδετε ὅτι Χριστός ὁ Κύριος», ὁ Ἀναστημένος Χριστός, ὁ Ἰατρός Χριστός, ὁ Νικητής Χριστός, ὁ Κύριος μας καί ὁ Θεός μας!

**ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ 2021**

**Μέ πατρικές εὐχές**

**Ὁ Μητροπολίτης**

**+Ὁ Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν Μᾶρκος**

\*\*\*

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ

ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

\* \* \*

Προσφιλέστατοι άδελφοί Ίεράρχαι και τέκνα έν Κυρίω άγαπητά,

Φθάσαντες τό Άγιον Πάσχα και γινόμενοι κοινωνοί τής χαρής τής Αναστάσεως, ύμνοϋμεν τόν πατήσαντα θανάτῳ τόν θάνατον Κύριον τής δόξης, τόν συναναστήσαντα μεθ' έαυτοϋ παγγενή τόν Άδάμ και άνοιξαντα πᾶσιν ήμίν παραδείσου τās πύλας.

Ή λαμπροφόρος Έγερσις τοϋ Χριστοϋ είναι ή διαβεβαίωσις δι κυρίαρχος εις τήν ζωήν τοϋ κόσμου δέν είναι ό θάνατος, αλλά ό καταργήσας τό κράτος τοϋ θανάτου Σωτήρ, ό γνωριζόμενος τό πρότερον ώς άσαρκος Λόγος, ύστερον δέ ώς ό δι' ήμάς, φιλανθρωπίας ένεκεν, σεσαρκωμένος, νεκρωθείς δέ ώς άνθρωπος και άναστάς κατ' έξουσίαν ώς Θεός, ώς ό πάλιν Έρχόμενος μετά δόξης πρός πλήρωσιν τής Θείας Οικονομίας.

Τό μυστήριον και τό βίωμα τής Αναστάσεως άποτελεϊ τόν πυρήνα τής έκκλησιαστικής ζωής. Ή όλόφωτος λατρεία, τά ιερά μυστήρια, ή ζωή τής προσευχής, ή νηστεία και ή άσκησις, ή ποιμαντική διακονία και ή καλή μαρτυρία έν τῷ κόσμῳ, όλα αναδίδουν τό άρωμα τής Πασχαλίου εύφροσύνης. Ή ζωή τῶν πιστῶν έν Έκκλησία είναι καθημερινόν Πάσχα, είναι «άνωθεν χαρά», ή «χαρά τής σωτηρίας», αλλά και «ή σωτηρία ώς χαρά»[1].

Οϋτω, αι άκολουθιαί τής Αγίας και Μεγάλης Έβδομάδος δέν είναι καταθλιπτικαί, αλλά πλήρεις τής νικητηρίου δυνάμεως τής Αναστάσεως. Εις αυτάς άποκαλύπτεται ότι ό Σταυρός δέν έχει τόν τελευταϊον λόγον εις τό σχέδιον τής σωτηρίας τοϋ ανθρώπου και τοϋ κόσμου. Αυτό προαναγγέλλεται ήδη κατά τό Σάββατον τοϋ Λαζάρου. Ή εκ νεκρῶν έγερσις τοϋ έπιστηθίου φίλου τοϋ Χριστοϋ είναι προτύπωσις τής «κοινής αναστάσεως». Τό «Σήμερον κρεμάται επί ξύλου» κορυφοϋται μέ τήν επίκλησιν «Δείξον ήμίν και τήν ένδοξόν Σου Άνάστασιν». Ένώπιον τοϋ Έπιταφίου ψάλλομεν τό «Μεγαλύνω τά Πάθη σου, ύμνολογῶ και τήν Ταφήν Σου, σύν τῇ Αναστάσει». Και, γεγонуία τῇ φωνῇ, διακηρύσσομεν εις τήν Πασχάλιον άκολουθίαν τό άληθές νόημα τοϋ Σταυροϋ: «Ίδου γάρ ήλθε διά τοϋ Σταυροϋ χαρά έν όλῳ τῷ κόσμῳ».

Ή «κλητή και άγία ήμέρα» τοϋ Πάσχα είναι ή ανατολή τής «όγδόης ήμέρας», ή άπαρχή τής «καινης κτίσεως», ή βίωσις τής ιδικῆς μας αναστάσεως,

τό μέγα «θαῦμα τῆς ἐμῆς σωτηρίας»[2]. Εἶναι ἡ βιωματική βεβαιότης ὅτι ὁ Κύριος ἔπαθε καί ἤχθη εἰς θάνατον δι' ἡμᾶς καί ἀνέστη δι' ἡμᾶς «προοικονομῶν ἡμῖν τήν εἰς ἀπείρους αἰῶνας ἀνάστασιν»[3]. Καθ' ὄλην τήν Πασχάλιον περίοδον ὑμνολογεῖται μέ ἀπαράμιλλον ποιητικότητα τό ἀνθρωπολογικόν νόημα τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ἡ διάβασις τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τῆς δουλείας εἰς τήν ἀληθῆ ἐλευθερίαν, «ἡ ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω καί τήν γῆν τῆς ἐπαγγελίας πρόοδος καί ἀνάβασις»[4]. Αὐτή ἡ σωτηριώδης ἐν Χριστῷ ἀνακαίνισις ἐνεργεῖται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὡς δυναμική προέκτασις τοῦ ἡθους τῆς Εὐχαριστίας ἐν τῷ κόσμῳ, ὡς «ἀληθεύειν ἐν ἀγάπῃ», ὡς συνέργεια μετὰ τοῦ Θεοῦ διὰ τήν μεταμόρφωσιν τοῦ κόσμου, διὰ νά καταστῆ οὗτος εἰκὼν τῆς πληρότητος τῆς τελικῆς ἐπιφανείας τῆς θείας ἀγάπης ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν Ἑσχάτων. Ζῆν ἐν Χριστῷ ἀναστάντι σημαίνει ἐξαγγέλλειν τό Εὐαγγέλιον «ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς», κατὰ τό ὑπόδειγμα τῶν Ἀποστόλων, εἶναι ἔμπρακτος μαρτυρία περὶ τῆς ἐλθούσης χάριτος καί τῆς προσδοκίας τῆς «καινῆς κτίσεως», ὅπου «ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κραυγή οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι»[5].

Ἡ πίστις εἰς τήν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ καί εἰς τήν ἰδικήν μας συνανάστασιν δέν ἀρνεῖται τήν ἐπώδυνον παρουσίαν τοῦ θανάτου, τοῦ πόνου καί τοῦ σταυροῦ εἰς τήν ζωὴν τοῦ κόσμου. Δέν ἀπωθοῦμεν τήν σκληρὰν πραγματικότητα, οὔτε ἐξασφαλίζομεν εἰς τὸν ἑαυτὸν μας, διὰ τῆς πίστεως, ψυχολογικὴν κάλυψιν ἀπέναντι εἰς τὸν θάνατον. Γνωρίζομεν ὅμως ὅτι ὁ παρὼν βίος δέν εἶναι ὀλόκληρος ἡ ζωὴ, ὅτι ἐδῶ εἴμεθα «ὀδῶντες» ὅτι ἀνήκομεν εἰς τὸν Χριστόν καί ὅτι πορευόμεθα πρὸς τήν αἰώνιον Αὐτοῦ Βασιλείαν. Ἡ παρουσία τοῦ πόνου καί τοῦ θανάτου, ὅσον ἀπτή καί ἄν εἶναι, δέν ἀποτελεῖ τήν ἐσχάτην πραγματικότητα. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὀριστικὴ κατάργησις τοῦ θανάτου. Εἰς τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ δέν ὑπάρχει πόνος καί θάνατος, ἀλλὰ ἀτελεύτητος ζωὴ. «Πρὸ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ Σου», ψάλλομεν, «φοβερὸς ὁ θάνατος τοῖς ἀνθρώποις· μετὰ τό ἔνδοξον πάθος, φοβερὸς ὁ ἄνθρωπος τῷ θανάτῳ»[6]. Ἡ πίστις εἰς Χριστόν δίδει δύναμιν, καρτερίαν καί ὑπομονὴν διὰ νά ἀντέχωμεν τὰς δοκιμασίας. Ὁ Χριστὸς εἶναι «ὁ πάσαν νόσον ἰώμενος καί ἐκ τοῦ θανάτου λυτρούμενος». Εἶναι ὁ παθὼν δι' ἡμᾶς, ὁ ἀποκαλύψας τοῖς ἀνθρώποις ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ὁ «ἀεὶ ὑπὲρ ἡμῶν», ὅτι εἰς τήν Ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἀνήκει οὐσιωδῶς ἡ φιλανθρωπία Του. Αὐτὴ ἡ εὐκταία φωνὴ τῆς θείας ἀγάπης ἀντηχεῖ εἰς τό «θάρσει, τέκνον» τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν παραλυτικόν καί τό «θάρσει, θύγατερ»[7] πρὸς τήν αἰμορροοῦσαν, εἰς τό «θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον»[8] πρὸ τοῦ Πάθους καί εἰς τό «θάρσει, Παῦλε»[9] πρὸς τὸν ἐν φυλακῇ καί ἀπειλῇ θανάτου Ἀπόστολον τῶν Ἑθνῶν.

Ἡ σοβοῦσα πανδημία τοῦ νέου κορωνοϊοῦ ἀπέδειξε πόσον εὐθραστός εἶναι ὁ ἄνθρωπος, πόσον εὐκόλως τὸν κυριεύει ὁ φόβος καί ἡ ἀπόγνωσις, πόσον ἀδύναμοι ἀποδεικνύονται αἱ γνώσεις καί ἡ αὐτοπεποιθησίς του, πόσον ἔωλος εἶναι ἡ ἄποψις ὅτι ὁ θάνατος ἀποτελεῖ ἐν γεγονόσῃ εἰς τό τέλος τῆς ζωῆς καί ὅτι

ή λήθη ή ή απώθησις τοῦ θανάτου εἶναι ή ὀρθή ἀντιμετώπισις του. Αἱ ὀριακαί καταστάσεις ἀποδεικνύουν ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀνίκανος νά διαχειρισθῆ σθεναρῶς τήν ὑπαρξίν του, ὅταν πιστεῦη ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ή ἀνίκητος πραγματικότης καί τό ἀνυπέρβλητον ὄριον. Εἶναι δύσκολον νά παραμείνωμεν ἀνθρώπινον ἄνευ τῆς ἐλπίδος τῆς αἰωνιότητος. Αὐτή ή ἐλπίς ζῆ εἰς τήν καρδίαν ὄλων τῶν ἱατρῶν, τῶν νοσηλευτῶν, τῶν ἐθελοντῶν, τῶν δωρητῶν καί ὄλων τῶν γενναιοφρόνως συμπαρισταμένων εἰς τούς πάσχοντας ἀδελφούς, μέ θυσιαστικόν πνεῦμα, αὐτοπροσφοράν καί ἀγάπην. Μέσα εἰς τήν ἀνείπωτον κρίσιν, αὐτοί εὐωδιάζουν ἀνάστασιν καί ἐλπίδα. Εἶναι οἱ «Καλοί Σαμαρεῖται», οἱ ἐπιχέοντες, μέ κίνδυνον τῆς ζωῆς των, ἔλαιον καί οἶνον ἐπί τάς πληγάς, εἶναι οἱ σύγχρονοι «Κυρηναῖοι» εἰς τόν Γολγοθᾶν τῶν ἐν ἀσθενείαις κατακειμένων.

Μέ αὐτάς τάς σκέψεις, τιμιώτατοι ἀδελφοί καί προσφιλέστατα τέκνα ἐν Κυρίῳ, δοξάζομεν τό ὑπέρ πᾶν ὄνομα τοῦ Ἀναστάτος Κυρίου, τοῦ πηγάζοντος ζωῆν ἐξ οἰκείου φωτός καί φαιδρύνοντος τῷ φωτί τῆς Ἀναστάσεως τά σύμπαντα, δεόμενοι Αὐτοῦ, τοῦ ἱατροῦ τῶν ψυχῶν καί τῶν σωμάτων, τοῦ παρέχοντος ζωῆν καί ἀνάστασιν, ὅπως συγκαταβαίνων, ἐν τῇ ἀφάτῳ Αὐτοῦ φιλανθρωπία, τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων, χαρίζηται ἡμῖν τό πολύτιμον δῶρον τῆς ὑγείας καί κατευθύνῃ τά διαβήματα ἡμῶν εἰς ὁδοῦς εὐθείας, διά νά καταξιωθῆ ή θεοδώρητος ἐλευθερία ἡμῶν ἐν τῷ κόσμῳ, προτυποῦσα τήν τελείωσιν αὐτῆς ἐν τῇ ἐπουρανίῳ Βασιλείᾳ τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

### Χριστός Ἀνέστη!

Φανάριον, Ἅγιον Πάσχα ,βκ'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος

διάπυρος πρὸς Χριστόν Ἀναστάντα

εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

1. π. Ἀλεξάνδρου Σμέμαν, Ἡμερολόγιον, ἐκδ. Ἀκρίτας Ἀθήνα 2003, σ. 223
2. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Εἰς τό ἅγιον Πάσχα, ΡG 36, στ. 664.
3. Γρηγορίου Παλαμᾶ, Εἰς τήν Ἀνάληψιν, ΡG 151, στ. 277.
4. Γρηγορίου Θεολόγου, δ.π., στ. 636.
5. Ἀποκ. κα', 4.
6. Δοξαστικόν Ἑσπερινοῦ κζ' Σεπτεμβρίου.
7. Ματθ. θ', 2 καί 22.
8. Ἰωάν. ιστ', 33.
9. Πράξ. κγ', 11.

\*\*\*\*\*



ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ  
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Πρωτ. 730  
Αριθμ.  
Διεκπ. 345

Έν Χίω τῇ 2α Μαΐου 2021  
**ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ**

Πρός  
Τὴν Ἱεράν Σύνοδον  
Τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος  
Εἰς Ἀθήνας

### **ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!**

#### **"Θαυμαστός ὁ Θεός ἐν τοῖς Ἁγίοις Αὐτοῦ"**

Δόξα τῇ Ἁγίᾳ καὶ Ὁμοουσίῳ καὶ Ζωοποιῷ καὶ Ἀδιαιρέτῳ Τριάδι, τῷ Ἀνάρχῳ Πατρὶ, τῷ Συνάναρχῳ Υἱῷ καὶ τῷ Συναϊδίῳ Ἁγίῳ Πνεύματι, ὅτι ἐκόσμησαν τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τῶν Ἁγίων Ἱερομαρτύρων, ὅτινες ταῖς βάνισι τῶν αἱμάτων αὐτῶν ἐπορφύρωσαν τοὺς ποδήρεις τῆς Ἱερωσύνης **χιτώνας** καὶ ἀνεδείχθησαν **ὀλοκαυτώματα λογικά**.

Ἐν αὐτοῖς διακρίνομεν καὶ τοὺς ἐν Ὁρθοδόξῳ Χριστιανικῇ Πίστει, ἐκκλησιαστικῷ φρονήματι καὶ ἀμέμπτῳ βιοτῇ πολιτευσάμενους ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῇ παροικούσῃ ἐν Χίῳ καὶ κατὰ καιροὺς δυσχειμέρους:

#### **1. Πλάτωνα (τόν Φραγκιάδην) τόν τῆς Χίου Ἀρχιεπίσκοπον καὶ Ποιμενάρχη.**

Ὁ κατὰ κόσμον Πανταλέων Φραγκιάδης ἐγεννήθη ἐν Χίῳ τῷ 1776. Ἐσπούδασεν ἐν τῇ πεφημισμένῃ Σχολῇ τῆς Χίου καὶ ἐν τῇ Πατριαρχικῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοιαύτῃ, ὑπῆρξε δὲ εἰς ἐκ τῶν πλέον μεμορφωμένων Κληρικῶν ἐκείνων τῶν χρόνων. Διό ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, κατὰ μῆνα Φεβρουάριον τοῦ ἔτους 1817, ἐξελέξατο αὐτόν Μητροπολίτην τῆς ἰδιαίτερας αὐτοῦ πατρίδος Χίου. Ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ αὐτῆς Θρόνῳ παρέμεινεν ἐπὶ μίαν πενταετίαν, ἐπιτελέσας ἀξιολογώτατον ποιμαντορικόν ἔργον. Μεμνημένος ὢν εἰς τὴν Φιλικὴν Ἐταιρείαν καὶ διακαῶς ἐπιθυμῶν τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Χίου, ἔδρα μετὰ πάσης συνέσεως ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἀποφυγῆς ἀναποφύκτου τραγωδίας ἐν τῇ Νήσῳ, ἐξ αἰτίας ἀπρονοήτων καὶ ἐπιπολαίων ἐνεργειῶν.

Ὁ Μητροπολίτης Χίου Πλάτων ἐφυλακίσθη, ὁμοῦ μετὰ πολλῶν ἄλλων Χίων, κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν, ἐν τῇ εἰρκτῇ τοῦ ἐν Χίῳ Κάστρου, ἐν ἣ ὑπέστησαν τὰ πάνδεινα. Ἐντὸς δύο στενῶν, σκοτίων, ἀκαθάρτων, νοτερῶν καὶ ἀνευ ἀέρος δωμάτων παρέμεινεν ὁ Πλάτων ὁμοῦ μετὰ δεκάδων λοιπῶν αἰχμαλώτων ἐπὶ 41 ἡμέρας, τρεφόμενοι μετὰ σκληροβρώτου διπυρίτου καὶ ἐλαχίστου ὕδατος<sup>1</sup>.

<sup>1</sup> Βασιλάκη Μάρκου Πρωτοπρεσβυτέρου, Χίοι κληρικοὶ ἀγωνισθέντες, σφαγιασθέντες καὶ δράσαντες κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821, Χιακὰ Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά, Χίος 1950, τεύχος Α', σελ. 15-16.

Ο Μητροπολίτης Πλάτων κατά τήν ἐποχὴν τῆς φυλακίσεως αὐτοῦ διετέλεσεν ἀλείπτῃ τῶν νεομαρτύρων Σταματίου καί Ἰωάννου τῶν Σπετσιωτῶν. Οὗτοι εὐρίσκοντο δέσμιοι ἐντός ἐτέρου χώρου τοῦ ἐν Χίῳ Κάστρου. Διά μιᾶς δέ Χίας γυναικός, ὀνόματι Φράγκας, ὁ δι' ἀγάπην Χριστοῦ δεσμώτης Ἀρχιερεὺς διεμήνυσεν αὐτοῖς «ὅπως παραμείνωσιν ἀκλόνητοι ἐν τῇ πίστει καί προετοιμασθῶσι διὰ τὸ μαρτύριον ἐν προσευχαίᾳ καί δάκρυσι, μὴ δειλιῶντες πρὸ τοῦ θανάτου, καθ' ὅτι ἔχει ἐτοιμασθῆ δι' αὐτοὺς ἡ ἀτελεύτητος τοῦ Παραδείσου χαρὰ, ἐν ᾧ θά συγχαίρωσι μετὰ τῶν λοιπῶν Ἁγίων Μαρτύρων»<sup>2</sup>.

Ο ἀνὴρ τῆς ἐν λόγῳ γυναικός, Ἀγαπητὸς τῷ ὀνόματι, ἦτο καί αὐτὸς δέσμιος ἐν τῷ Κάστρῳ. Οὕτως ἠδύνατο αὐτῇ ἐπισκεπτομένη αὐτὸν ἐν τῷ κελλίῳ αὐτοῦ, ἵνα συναντᾶται μετὰ τῶν ἁγίων Σπετσιωτῶν Μαρτύρων, οἵτινες ἐκρατοῦντο ἐν τῷ αὐτῷ χώρῳ ἔνθα καί ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, μὴ κινουσα τοιοῦτοτρόπως εἰς ὑποψίαν τοὺς Ὀθωμανούς. Ὡς ἐκ τούτου ὁ Μητροπολίτης ἔδωκεν εὐλογίαν, κατ' οἰκονομίαν, τῇ προρρηθείσῃ γυναικί ἵνα μεταφέρῃ αὐτόθι τὰ Ἄχραντα Μυστήρια τοῦ Σώματος καί Αἵματος τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, καθ' ὅτι ἦτο ἀδύνατον ἵνα μεταφερθῶσιν ὑπὸ ἱερέως, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς μεταλήψεως των ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου καί τοῦ Σταματίου, κατὰ τὴν προτεραίαν τοῦ Μαρτυρίου των<sup>3</sup>.

Τῇ δὲ 23ῃ μηνὸς Ἀπριλίου, Κυριακῇ τοῦ Παραλύτου, ὁ Μητροπολίτης Πλάτων, προσευχηθεὶς μετ' ἰδιαίτερας κατανύξεως, ἐνεθάρρυνε καί συνεβούλευσε πνευματικῶς τοὺς μετ' αὐτοῦ δεσμίους, διὰ νὰ μὴ ὀλιγοπιστήσωσι καί μὴ φοβηθῶσι τὸ ἐπερχόμενον μαρτύριον, εἰπὼν αὐτοῖς: «Ἦγγικεν ἡ ὥρα. Δεῦτε καί ἐτοιμασθῶμεν ἵνα δεχθῶμεν τὸ μαρτύριον. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐσταυρώθη διὰ τὴν ἀγάπην Του πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος, διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ ἡμᾶς ἀπὸ τῆς προπατορικῆς ἀμαρτίας καί ἀνοίξῃ τὰς πύλας τοῦ Παραδείσου τῆς αἰωνίου ζωῆς. Μὴ οὖν φοβήθητε τὸ μαρτύριον, ὅτι ἐντός ὀλίγου αἱ ψυχαὶ ἡμῶν θά περιίπτανται μετὰ τῶν Ἁγίων Ἀγγέλων ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Πλάστου»<sup>4</sup>. Προσέτι, ἀπεκάλυψεν αὐτοῖς ὅτι ἡ εἶδσις περὶ τοῦ ἐπικειμένου μαρτυρίου των δὲν προήρχετο ὑπ' ἀνθρώπου τινός, ἀλλὰ ἦτο θεόσταλτος, καθ' ὅτι ὡς εἶπεν: «ταύτην τὴν νύκτα εἶδον ἀπροκαλύπτως τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἡμῶν καί ὅτι τὰς πληγὰς ἡμῶν καί τὰς λοιπὰς βασάνους ἐβαλσάμωνε γυνὴ τις, βασιλικὴν πορφύραν ἐνδεδυμένη, ἧς ἡ ὄψις ἦτο λαμπροτέρα τοῦ ἡλίου, καί ὅτι μετ' αὐτῆς ἀνέβημεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς»<sup>5</sup>.

Τῇ οὖν ὡς ἄνω ἡμέρα ὁ Μητροπολίτης Πλάτων ὠδηγήθη πρὸς ἀπαγχονισμόν ἐν τῇ πλατεῖᾳ Βουνακίου, θαυμαστωθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὔτε οὔτος οὔτε οἱ μετ' αὐτοῦ μαρτυρήσαντες ἐδειλίασαν πως, οὐδέ

<sup>2</sup> Χαλκιά Στεφάνου Πόπη, Οἱ Ἅγιοι τῆς Χίου, Ἀθῆναι 2008, σελ.568.

<sup>3</sup> Χαλκιά Στεφάνου Πόπη, Οἱ Ἅγιοι τῆς Χίου, Ἀθῆναι 2008, σελ.568-569.

<sup>4</sup> Κρουσουλοῦδη Νικολάου, Ὁ βίος καί τὸ ἔργον τοῦ Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου, Θεσσαλονίκη 1981, σελ.126 καί Χαλκιά Στεφάνου Πόπη, Οἱ Ἅγιοι τῆς Χίου, Ἀθῆναι 2008, σελ.216.

<sup>5</sup> Κρουσουλοῦδη Νικολάου, Ὁ βίος καί τὸ ἔργον τοῦ Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου, Θεσσαλονίκη 1981, σελ.127.

έλιποψύχησαν ἀπολέντες τό θάρρος των, καθ' ὅτι εἶχον ὡς θώρακα τήν πρός Θεόν ἀκλόνητον πίστιν αὐτῶν<sup>6</sup>.

Συμφώνως δέ τοῖς εἰρημένοις ὑπό τοῦ αὐτόπτου τῶν παθημάτων αὐτῶν μάρτυρος, Ἀνδρέου τούπικλιν Μάμουκα, ὁ Πλάτων καί οἱ σύν αὐτῷ δεσμῶται ἐβάδιζον πρός τήν ἀγχόνην μετά προθυμίας, ἐνώ ἡ χαρά ἦτο ἐζωγραφισμένη ἐν τοῖς ἱεροῖς αὐτῶν προσώποις, ὡσάν νά ἦτο παράδοξοι καί ὑπερκόσμοιο ὑπάρξεις<sup>7</sup>.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τόν Πλάτωνα, μία λέξις αὐτοῦ, ἡ κατάφασις δηλονότι αὐτοῦ εἰς τό ἐρώτημα τῶν Ὀθωμανῶν περί τοῦ ἄν δέχεται νά ἀλλαξοπιστήσῃ, θά ἤρκει διά τήν παράτασιν τῆς ἐπιγείου αὐτοῦ ζωῆς.

Ὁ Μουλλάς ἔχων ἤδη περιτυλίξει τό σχοινίον περί τόν τράχηλον τοῦ Μητροπολίτου, εἶπεν· «Ἴδού! Οὕτω τιμωρεῖ ὁ μέγας προφήτης τούς ἀπίστους ραγιάδας»<sup>8</sup>. Ὁ δέ Πλάτων, μιμούμενος τόν σιωπῶντα πρό τοῦ Πιλάτου Κύριον Ἰησοῦν, ἐσίωπα, εἰ καί θά ἠδύνατο ἵνα ὁμολογήσῃ ὅτι πιστεύει εἰς τόν ψευδοπροφήτην Μωάμεθ καί ὅτι θεωρεῖ ἅγιον τό Κοράνιον, διά νά σώσῃ τό σαρκίον του. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν θά ἀπεμακρύνετο τοῦ ἱκρίωματος καί ἐνθουσιωδῶς οἱ Ὀθωμανοί θά διεκήρυττον πανταχοῦ ὅτι ἅπαντες οἱ Χριστιανοί ὀφείλωσι νά μιμηθῶσι τό ὑπόδειγμα τοῦ Δεσπότου τῆς Χίου.

Ἀκολούθως ὁ Μουσελίμης ἐπλησίασε τῷ Ἀρχιερεῖ εἰπών αὐτῷ χθαμαλῆ τῆ φωνῆ ὅτι προσεπάθησε ἵνα ὑποστηρίξῃ τήν ἀθωότητα αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ Βαχίτ πασᾶς καί ὁ μουφτής εἶχον πληροφορηθῆ ὅτι συνεκάλεσε συμβούλιον ἐπὶ τῷ σκοπῷ προσκλήσεως τῶν Σαμίων καί ἐνάρξεως τῆ Ἐπαναστάσεως ἐν τῇ Νήσῳ. Ὁ Πλάτων ἐννοῶν τήν ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Μουσελίμου κρυπτομένην σκοπιμότητα οὐκ ἔδωκεν ἀπόκρισιν<sup>9</sup>. Εἰ δέ καί ἐμερῖμνει διά τήν βιολογικήν του ὑπαρξιν, θά ἠδύνατο νά ζητήσῃ ὑπό τοῦ Μουσελίμου ἵνα διαμεσολαβήσῃ πρός τόν Βαχίτ πασᾶ, παρέχων τήν διαβεβαίωσιν ὅτι θά ἔπραττε εἰς τό ἐξῆς ὅ,τι ἀπήτουν παρ' αὐτοῦ οἱ Ὀθωμανοί, ἀκόμη καί τήν ἐξόμωσιν. Ὅμως ὁ Μητροπολίτης Πλάτων προετίμησε τόν σωματικόν θάνατον, ὄν ἀντεμετώπισεν μετά θάρρους καί αξιοπρεπείας, βαδίσας οὕτω πρός τούς οὐρανοὺς διά τῆς τοῦ μαρτυρίου ὁδοῦ.

Πρός ἐπίρρωσιν ὅτι ὄντως ἐγένοντο πρός αὐτόν πλεῖστοι ὄσαι προτάσεις διά νά ἀρνηθῆ τόν Χριστόν ἀσπαζόμενος τό Ἰσλάμ, καί ὅτι οὗτος δέν τὰς ἀπεδέχθη, παρατίθεται ἡ ἐξῆς διήγησις. Μετά τό Μαρτύριον τοῦ Πλάτωνος ὁ ὀρισθεὶς ὡς ὑπεύθυνος διά τήν ἐκτέλεσιν τῆς θανατικῆς ποινῆς Μουσταφᾶς ἀνῆλθεν ἐπὶ σκίμποδος, ἀφήρσεν ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ νεκροῦ ἱεράρχου τό κληρικόν καλυμμαύχιον ρίψας αὐτό χαμαί, καί ἀκολούθως ἔθηκεν ἐπ' αὐτῷ τουρκικόν σαρκίον. Τοιοῦτοτρόπως, ὅ,τι δέν ἐπέτυχον οἱ Ὀθωμανοί ζῶντος

<sup>6</sup> Βασιλάκη Μάρκου Πρωτοπρεσβυτέρου, Χίοι κληρικοὶ ἀγωνισθέντες, σφαγιασθέντες καὶ δρᾶσαντες κατὰ τήν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821, Χιακὰ Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικὰ, Χίος 1950, τεύχος Α', σελ.16.

<sup>7</sup> Κρουσουλούδη Νικολάου, Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου, Θεσσαλονίκη 1981, σελ.129.

<sup>8</sup> Κρουσουλούδη Νικολάου, Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου, Θεσσαλονίκη 1981, σελ.131.

<sup>9</sup> Κρουσουλούδη Νικολάου, Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου, Θεσσαλονίκη 1981, σελ.131.

του ἱεράρχου, ἦτοι τὸν ἐξισλαμισμὸν του, ἠθέλησαν μετὰ μένους καὶ ἐκδικητικότητος καὶ πρὸς διαπόμπευσιν αὐτοῦ, νά πράξωσι νῦν ὅπου ἦτο νεκρός, μὴ δυνάμενος ἵνα προβάλλῃ οὐδεμίαν ἀντίστασιν.

Συμφώνως δὲ πρὸς προφορικὴν παράδοσιν τοῦ χωρίου Φυτὰ ἐν Χίῳ, τὴν ἐπακολουθήσασαν τοῦ Μαρτυρίου αὐτοῦ νύκτα, φῶς, ὃ οἱ εὐλαβεῖς Χριστιανοὶ ἐχαρκτήρισαν ὡς ἅγιον, ἐπεφάνη ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Μάρτυρος λειψάνου<sup>10</sup>.

Εἶτα, ἀποκαθλώσαντες τὸ ἱερόν τοῦ ἱερομάρτυρος λείψανον παρέδωκαν αὐτὸ τοῖς Ἑβραίοις, οἵτινες διαπομπεύσαντες αὐτὸ προσέρριψαν τῇ θαλάσῃ<sup>11</sup>. Οὕτως ὁ Μητροπολίτης Πλάτων ἔσχεν ἐν πολλοῖς τὸ αὐτὸ μετὰ τοῦ ἤδη καταταχθέντος ἐν τοῖς ἀγιολογικοῖς δέλτοις ἱερομάρτυρος Γρηγορίου τοῦ Ε', Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, μαρτύριον.

Σημεῖον θαυμαστὸν καὶ ἐνδειξίς τῆς θείας εὐαρεσκείας ὑπῆρξεν τὸ γεγονός ὅτι τὸ ἅγιον τοῦ ἱερομάρτυρος λείψανον οὐκ ἀπώλετο ἐν τοῖς θαλασσίαις κύμασι, καθ' ὅτι, θεία εὐδοκία, τὸ πάντιμον τοῦτο λείψανον ἐπέπρωτο ἵνα διαμείνῃ ὡς πηγὴ ἀρρήτων εὐλογιῶν καὶ ἀγιασμοῦ τοῖς πιστοῖς, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ τῶν Ἁγίων τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως χαριτόβρυτα λείψανα. Οὕτως οὖν ἀνεκαλύφθη καὶ διεσώθη ὑπὸ τοῦ Πρωτοπαπῆ Γεωργίου Λαιμοῦ ἐν Οἰνούσαις, ἔνθα καὶ ἐνεταφιάσθη. Μάλιστα ἰδιαιτέρας σπουδαιότητος περὶ τῆς ἀγιότητος τοῦ Πλάτωνος τυγχάνει ἡ μαρτυρία τοῦ Μητροπολίτου Κυκλάδων Δανιὴλ Κοντούδη, ὅστις τῷ 1859 γράφει εἰς ἐπιστολὴν του ὅτι «ἡ εὐωδία, ἡ ὑπὸ τῶν ἱερῶν τοῦ Πλάτωνος λειψάνων ἀναπεμπομένη, εἶναι πρωτίστη μαρτυρία ὅτι τὰ ὀστέα ταῦτα δὲν ἀνήκουσιν εἰς τυχαῖον νεκρόν»<sup>12</sup>.

Εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου πρῶην Πατρῶν Νικηφόρου Καλογερά (1835-1896) συντεθεῖσαν ἱεράν Ἀκολουθίαν πρὸς τιμὴν τῶν ἐκ Σπετσῶν νεομαρτύρων, ἀντιπαραβάλλεται ὁ Μητροπολίτης Πλάτων πρὸς τὸν Ἅγιον Δημήτριον. Συγκεκριμένως εἰς τὸ Δοξαστικόν τοῦ Ἑσπερινοῦ γράφει τὰ ἑξῆς: «Ἐνεθάρρυνέ ποτε ἐν τῷ σταδίῳ τὸν Νέστορα ὁ μεγαλομάρτυς Δημήτριος, ἐνθαρρύνει νῦν ἐν τοῖς μαρτυρικοῖς παλαίσμασι τοὺς νεομάρτυρας ὁ ἱερομάρτυς Πλάτων ὁ τρισόλβιος. Ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἐγύμναζε τῆς Θεσσαλονίκης τὸ ἀγλαίσμα τὸν παλαιστήν, ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἀλείφει τοὺς ἐκ Σπετσῶν στεφανίτας ὁ κλεινὸς τῆς Χίου ἱεράρχης. Τοῦ μυροβλύτου ἡ προτροπὴ ἐνεδυνάμωσε τὸν ἀθλητὴν εἰς τὸ καταβαλεῖν τοῦ Λυαίου τὴν ἔπαρσιν, τοῦ ποιμενάρχου ἡ εὐχὴ ταῖς ἀπειλαῖς καὶ ταῖς ἐπαγγελίαις τοῦ τυράννου ἀδούλωτον ἀποφαίνει τῶν νεομαρτύρων τὸ φρόνημα. Τότε ὁ σθεναρὸς στρατηλάτης Δημήτριος προέδραμε τοῦ Νέστορος εἰς τῆς αἰδίου δόξης τὰ σκηνώματα, νῦν ὁ γηραιὸς ἀρχιθύτης εἰς τοὺς θείους θαλάμους προπέμπει τῇ μαρτυρικῇ ἐστεμμένους αἴγλη τοὺς νεομάρτυρας»<sup>13</sup>.

<sup>10</sup> Κρουσουλούδη Νικολάου, Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἑθνομάρτυρος Μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου, Θεσσαλονίκη 1981, σελ. 135.

<sup>11</sup> Βασιλάκη Μάρκου Πρωτοπρεσβυτέρου, Χίοι κληρικοὶ ἀγωνισθέντες, σφαγιασθέντες καὶ δρᾶσαντες κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821, Χιακὰ Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά, Χίος 1950, τεύχος Α', σελ. 17.

<sup>12</sup> Κρουσουλούδη Νικολάου, Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἑθνομάρτυρος Μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου, Θεσσαλονίκη 1981, σελ. 145.

<sup>13</sup> Κρουσουλούδη Νικολάου, Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἑθνομάρτυρος Μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου, Θεσσαλονίκη 1981, σελ. 155.

Ὁ εὐσεβὴς Χιακὸς λαὸς ἀνέκαθεν ἐσέβeto τὸ ἀκτινοβολοῦν ἀγιότητα καὶ χάριν σεπτὸν πρόσωπον τοῦ Ἱερομάρτυρος καὶ Ἐθνομάρτυρος Πλάτωνος, ἐνῶ ὑπάρχουσι ἀφηγήσεις δι' ἓνια θαύματα, ἅτινα ἐπετελέσθησαν ὑπ' αὐτοῦ<sup>14</sup>. Ὁ Χῖος Ἱερομόναχος Ἄνθιμος Πουλάκης (+1836) εἰς τὸν Κανόνα, ὄνπερ συνέταξε πρὸς τιμὴν τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως σφαγιασθέντων, ἀφιέρωσε τὸ Δοξαστικὸν τῆς ἡ' Ὠδῆς εἰς τὸν Ἱερομάρτυρα Πλάτωνα<sup>15</sup>. Ὁ δὲ Χῖος Παναγιώτης Ν. Στρογγυλὸς εἶχε συντάξει φσματικὴν Ἀκολουθίαν πρὸς τιμὴν τοῦ Ἱερομάρτυρος Πλάτωνος<sup>16</sup>. Σημειωτέον ὅτι ἤδη ἀπὸ πεντήκοντα καὶ πλέον ἐτῶν ὑπάρχει εἰκὼν τοῦ Μητροπολίτου Πλάτωνος εἰς τὸν ναῖσκον τῆς Παναγίας Ἐλεούσης πόλεως Χίου, ἐν ἧ ἱστορεῖται ὁ Ἱερομάρτυς μεταξύ ἄλλων τῆς Ἐκκλησίας Χίου Ἁγίων<sup>17</sup>.

**2. Μακάριον (τὸν Γαρρῆν).** Διετέλεσεν Ἀρχιδιάκονος τοῦ Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος. Κατήγετο ἐκ Βροντάδου Χίου. Ἐφυλακίσθη ὁμοῦ μετὰ τοῦ Πλάτωνος καὶ πολλῶν ἄλλων Χίων κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν ἐν τῇ εἰρκτῇ τοῦ Κάστρου, ἐν ἧ ὑπέστησαν τὰ πάνδεινα. Ἀπηγχονίσθη ὁμοῦ μετὰ τοῦ Πλάτωνος τῇ 23ῃ Ἀπριλίου 1822 εἰς τὴν θέσιν Βουνάκι, χωρὶς διόλου νά δειλιάσῃ.

**3. Χριστοφόρον (τὸν Ψωμῶν).** Ὑπῆρξεν ἐφημέριος τῆς Παναγίας Ἀστικούσαινας (Ὑπαπαντῆς). Εἰ καὶ ὀγδοηκοντοῦτης τῇ ἡλικίᾳ, ἐφυλακίσθη καὶ οὗτος ἐν τῷ Κάστρῳ, ἐν ᾧ ἀπεβίωσεν ἐξ αἰτίας κακουχιῶν καὶ νόσου λοιμικῆς. Ὁ Ὄθωμανὸς διοικητὴς Βαχῆτ πασσᾶς διέταξεν ἵνα κρεμασθῇ ὁ νεκρὸς αὐτοῦ πρὸς ἐκδίκησιν καὶ παραδειγματισμὸν τῶν ὑποδούλων.

**4. Γεώργιον (τὸν Φραγκάκην).** Ὑπῆρξεν ἐφημέριος τοῦ χωρίου Ἁγίου Γεωργίου Συκούση. Ἀφοῦ ἐσφαγιάσθη ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ, συνελήφθη καὶ ὠδηγήθη εἰς τὸν νάρθηκα τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ ἐν λόγῳ χωρίου. Διατάσσεται ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν ἵνα ἐξομώσῃ καὶ καταπατήσῃ τὸν Ἐσταυρωμένον. Οὗτος ἀρνηθεὶς ἐβασανίσθη ἀπηνῶς ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐν τέλει ἀνεσκολοπίσθη.

**5. Κωνσταντῖνον (τὸν Κούνουπαν).** Ὑπῆρξεν ἐφημέριος τοῦ χωρίου Κυδιάντα, ἐνθα ἠχμαλωτίσθη ὑπὸ τῶν Ὄθωμανῶν, οἵτινες τῷ ἐπέρασαν σιβάριον καὶ τῷ ἐφόρεσαν σαμάριον ἄγοντες αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν τῆς Χίου. Πρὸ δὲ τῆς ἐκεῖθεν ἐλευσεῶς των, τὸν ἀπεκεφάλισαν κάτωθεν τῶν πλατάνων τῆς Βρύσεως τοῦ Πασσᾶ (Δασκαλόπετρα).

**6. Σταμάτιον (τὸν Χαρτουλάρην).** Γεννηθεὶς οὗτος ἐν τῇ ἐνορίᾳ τοῦ Καθεδρικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Βροντάδου, ἱεράτευσεν, μεσῆλιξ ὢν, εἰς τὸν ἐν λόγῳ Ναόν, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἐπανάστασεως, διατελέσας καὶ ἱερατικῶς προϊστάμενος. Ἱεροπρεπῆς καὶ καλλιφῶνος διεκρίνετο διὰ τὴν εὐσέβειαν αὐτοῦ καὶ τὸν ζῆλον πρὸς τὴν πίστιν.

<sup>14</sup> Κρουσουλούδη Νικολάου, Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου, Θεσσαλονίκη 1981, σελ.172.

<sup>15</sup> Κρουσουλούδη Νικολάου, Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου, Θεσσαλονίκη 1981, σελ.156.

<sup>16</sup> Κρουσουλούδη Νικολάου, Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου, Θεσσαλονίκη 1981, σελ.172.

<sup>17</sup> Κρουσουλούδη Νικολάου, Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου, Θεσσαλονίκη 1981, σελ.172.

Κατά τήν Μ. Πέμπτην, 30<sup>ην</sup> Μαρτίου 1822, ὅτε ὁ τουρκικός στόλος παρέπλεε εἰς τὰ παράλια τοῦ Βροντάδου, βομβαρδίζων καί ἐνσπείρων τόν πανικόν τοῖς ἐπαναστήσασι κατοίκοις, ὁ εὐλαβής οὗτος ἱερεὺς ἐλειτούργει ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, μονώτατος, μὴ στέργων ἵνα διακόψη τήν θείαν Λειτουργίαν πρό τῆς ὀλοκληρώσεως αὐτῆς. Οὐ πολὺς δέ παρήλθεν χρόνος καί οἱ ἐν τῷ Φρουρίῳ εὐρισκόμενοι Ἀγαρηνοὶ ἀνεθάρρησαν, ἀνοίξαντες δέ τὰς πύλας αὐτοῦ ὤρμησαν ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν. Ὁμάς τις τῶν ἐξελεθόντων Ὀθωμανῶν ἔχουσα ὡς ἀρχηγόν αὐτῆς τόν Χουσεῖν Βεζυράκη (Κανταρτζήν), ἰδιοκτήτην ἀγρόκτηματος παρά τόν χειμάρρουν Ἀρμένη, ἐν τῇ περιοχῇ Βροντάδου, κατηθύνθη πρὸς τόν Βροντάδο. Καθ' ὁδόν ἐλεηλάτησαν καί κατέκαυσαν τὰς ἐγκαταλελειμένας οἰκίας καί φθάσαντες εἰς τόν περίβολον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, εἶδον πρό τῆς Ὡραίας Πύλης τοῦ Βήματος τόν παπᾶ Σταμάτιον Χαρτουλάρην ἀναγινώσκοντα τό Εὐαγγέλιον τοῦ Νηπτήρος. Οἱ αἰμοσταγεῖς δυνάσται εἰσέβαλον ἐντός τοῦ Ναοῦ μετά γυμνῶν τῶν ξιφῶν των καί θεωροῦντες αὐτόν νά συνεχίζη ἀτάραχος τήν εὐαγγελικὴν ἀνάγνωσιν μετά δακρῶν, ὀρμοῦσι μεθ' ὕβρεων καί λύσεως κατ' αὐτοῦ. «Νταχὰ σολιόρσου Γκιαούρ» ἐκραύγασαν, τόν ἤρπασαν ἀπὸ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς, τόν ἐκτύπησαν διὰ τῶν ξιφῶν των, τοῦ ἔκοψαν τήν γλῶσσαν, τόν ἐποδοπάτησαν καί, ἀφοῦ τόν ὑπέβαλαν καί εἰς ἄλλας βασάνους, τόν ἔσυραν αἰμόφυρτον ἐντός τοῦ Ἱεροῦ Βήματος καί τόν ἀπεκεφάλισαν ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς Ἁγίας Τραπέζης, κάτωθεν τῆς ὁποίας ἔκρυσαν τήν σπαράσσουσαν εἰσέτι κεφαλὴν αὐτοῦ. Οἱ δῆμιοι λεηλατήσαντες τόν Ναόν, κατέκαυσαν αὐτόν καί μετ' αὐτοῦ ἀπετεφρώθησαν τὰ λείψανα τοῦ Μάρτυρος Ἱερέως. Ἀφοῦ δέ οἱ Χῖοι ἐπαλιννόστησαν ἐκ Σύρου καί ἄλλων νήσων, ἐν αἷς εἶχον καταφύγει διὰ νά σωθῶσιν ἐκ τῆς σφαγῆς, οἱ κάτοικοι τοῦ Βροντάδου ἀνασκάπτοντες τὰ ἐρείπια τοῦ Ναοῦ, εὗρον ἡμίκαυστον τήν τιμίαν τοῦ Μάρτυρος κάραν, ἣς φυλάσσεται σήμερον ἐντός ἀπλοῦ κιβωτίου, ἐν τῷ Ἱ. Βήματι τοῦ διαλειφθέντος Ναοῦ. Ἀργότερον, εἰς αὐτήν ὁ Ἀρχιμανδρίτης Στέφανος Τσιχλῆς ἔγραψεν τὰ ἑξῆς: «Ἡ πάνσεπτος Κάρα τοῦ νέου ἱερομάρτυρος Σταματίου Πρεσβυτέρου τῆς ἐκκλησίας Ἁγίου Γεωργίου Βροντάδου τῆς Χίου, εὐρόντος φρικτόν μαρτυρικόν θάνατον ἐν αὐτῷ τῷ Ναῷ ὑπὸ τῶν ἀπίστων Ἀγαρηνῶν, ἐν ᾧ ἐτέλει τήν θείαν Μυσταγωγίαν, μὴ θελήσαντος νά τήν ἀφήσει ἀτελειώτον ἐν γνώσει τοῦ μέλλοντος τέλους αὐτοῦ 1822».

Διὰ τόν μάρτυρα τοῦτον ἱερέα ἰσχύουσι τὰ ἑξῆς τῶν Ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Κανόνων: «Ἐάν τόν λειτουργόν ἐπιπέσωσιν ἐχθροὶ ἢ ἀλλόφυλοι ἢ αἰρετικοὶ καί φονεῖς καί δέν δύναται νά τελειώσῃ τήν θείαν λειτουργίαν πρέπει νά συστειλῇ τὰ Ἅγια, διὰ νά μὴ μείνωσιν εἰς χλεῦν καί ἐμπαιγμόν ἐκείνων τῶν ληστῶν. Αὐτός δέ θέλει φύγει ἂν δύναται. Ἐάν δέ μείνῃ κρεῖττον εἶναι, καί ἂν φονευθῇ, ὡς μάρτυς στεφανοῦται». ("Ἱερά Ἀνθολογία", ἔκδοσις Γ', Περί τῶν σεπτῶν καί θείων ἐπτά Μυστηρίων τῆς ἐκκλησίας ὑπὸ Δανιὴλ Γεωργοπούλου τῆς ἐν Δημητσάνῃ Σχολῆς, σελ . 92, ἐγκριθεῖσα ὑπὸ Ἀνδρούσης Ἰωσήφ, Ταλαντίου Νεοφύτου, Τριπόλεως Δανιὴλ καί Καλλινίκου Καστόρχη).

**7. Μιχαὴλ (τόν Τσουρῆν).** Ὑπῆρξεν ἐφημέριος ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ἔνθα ἐμόνασε ὁ Ἅγιος Μακάριος Νοταρᾶς. Ἦτο εὐλαβέστατος καί σεμνοπρεπής ἱερεὺς. Συνεδέετο στενωῶς μετὰ τοῦ Ἁγίου Μακαρίου, οὗ, μετὰ

τήν κοίμησίν αὐτοῦ, ἐτέλει τήν μνήμην. Ἐφονεύθη ὑπό τῶν Ὀθωμανῶν ἐξωθεν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καί ἐντός τοῦ περιβολίου. Κατ' ἄλλην ἐκδοχὴν, ἐμαρτύρησεν ἐν τῷ σηλαίῳ τοῦ Φαγάνου.

**8. Κωνσταντῖνον (τόν Πίτικαν).** Ὑπῆρξεν Ἱερομόναχος ἐκ τοῦ χωρίου Κοινή καί τό πρῶτον θύμα τῶν ἐν Χίῳ σφαγῶν. Τήν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου εἶχε προσκληθῆ εἰς τήν Ἁγίαν Τριάδα Ἀνεμουρίων διά τήν τέλεσιν Θείας Λειτουργίας καί Μνημοσύνου. Ἐπανακάμπτων εἰς τήν οἰκίαν του διήλθεν ἀπό τῆς πλατείας Βουνακίου. Ὅμως ἐναντι τῆς πύλης τοῦ Φρουρίου ὁμάς Τουρκοκρητῶν ἠθέλησε νά ἐρευνήσῃ τό δέμα ὄπερ εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ. Ἐντός αὐτοῦ εὗρον πρόσφορον καί κόλλυβα, ἅτινα ἤρχισαν νά ἐσθίωσι. Ὁ πατήρ θαρσαλέως ἤλεγξεν αὐτούς, λέγων ὅτι Μωαμεθανοί οὐκ ἐξεσι ἐσθίειν τά ὑπό τῆς Ἐκκλησίας εὐλογηθέντα. Προσέφυγε δέ εἰς τούς Ἀγάδας παραπονούμενος διά τήν βεβήλωσιν καί ἐνῶ ἐκεῖνοι τῷ πρότειναν ἵνα ἐξιλαμισθῆ, οὗτος ἀπήντησεν αὐτοῖς ὅτι τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι! «Ἐγώ, Ἱερεὺς τῶν Χριστιανῶν, λειτουργός τοῦ Ὑψίστου νά ἀλλαξοπιστήσω! Να γίνω Μωαμεθανός!! Αὐτό δέν θά γίνῃ!» Τότε οἱ σκληροκάρδιοι Ἀγάδες διέταξαν ὅπως κατακρεουργηθῆ ἐπί τόπου!

**9. Λεόντιον (τόν Μιχαλάκην).** Ὑπῆρξεν Ἱερομόναχος ἐκ χωρίου Κουρούνια, διατελέσας προηγούμενος τῆς Νέας Μονῆς. Εὐρέθη φονευθεῖς ἄνωθεν τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Λουκά εἰς τούς πρόποδας τοῦ ὄρους Προβατᾶ.

**10. Γρηγόριον (τόν Μπουρούν).** Διετέλεσεν καί οὗτος προηγούμενος τῆς Νέας Μονῆς κατατομηθεῖς ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ, ἐν χωρίῳ Θεολοποτάμι, ἐξωθεν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

**11. Ἰωάννην (τόν Καλαμάρην).** Οὗτος ὁ Ἱερεὺς ὠλοκαυτώθη ἐν τῷ Ναῷ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ἐν τῷ χωρίῳ Ἀνάβατος, ὁμοῦ μετ' ἄλλων Ἱερέων, ὧν τά ὀνόματα ἀγνωστα τυγχάνουσιν ἡμῖν, πλήν τοῦ Ἰωάννου Σιδεράτου.

**12. Ἰωάννην (τόν Σιδεράτον).** Οὗτος ὁ Ἱερεὺς ὠλοκαυτώθη ἐν τῷ Ναῷ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ἐν τῷ χωρίῳ Ἀνάβατος, ὁμοῦ μετ' ἄλλων Ἱερέων, ὧν τά ὀνόματα ἀγνωστα τυγχάνουσιν ἡμῖν.

**13. Καπίτωνα.** Διετέλεσε Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βρεττοῦ παρά τῷ χωρίῳ Ἀρμόλια. Κατήγετο ἐκ τοῦ χωρίου Καλαμωτή. Τόσον οὗτος ὅσον καί οἱ λοιποὶ Πατέρες καί ἀδελφοὶ τῆς Μονῆς ὑπέστησαν τόν διά πυρός καί μαχαίρας μαρτυρικόν θάνατον. Ἡ τιμία αὐτοῦ κάρα σώζεται εἰσέτι ἐν τῇ ἐν λόγῳ Μονῇ.

**14. Σεραπίωνα.** Ὑπῆρξε Μοναχός τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βρεττοῦ παρά τῷ χωρίῳ Ἀρμόλια. Κατήγετο ἐκ τοῦ χωρίου Καλαμωτή. Τόσον οὗτος ὅσον καί οἱ λοιποὶ Πατέρες καί ἀδελφοὶ τῆς Μονῆς ὑπέστησαν τόν διά πυρός καί μαχαίρας μαρτυρικόν θάνατον.

**15. Καρύωνα.** Ὑπῆρξε Μοναχός τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βρεττοῦ παρά τῷ χωρίῳ Ἀρμόλια. Κατήγετο ἐκ τοῦ χωρίου Νένητα. Τόσον οὗτος ὅσον καί οἱ λοιποὶ Πατέρες καί ἀδελφοὶ τῆς Μονῆς ὑπέστησαν τόν διά πυρός καί μαχαίρας μαρτυρικόν θάνατον.

**16. Κύριλλον.** Ὑπῆρξε Μοναχός τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βρεττοῦ παρά τῷ χωρίῳ Ἀρμόλια. Κατήγετο ἐκ τοῦ χωρίου Κοινή. Τόσον οὗτος ὅσον καί οἱ λοιποὶ

Πατέρες καί ἀδελφοί τῆς Μονῆς υπέστησαν τόν διά πυρός και μαχαίρας μαρτυρικόν θάνατον.

**17. Νεῖλον.** Ὑπῆρξε Μοναχός τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βρεττοῦ παρά τῷ χωρίῳ Ἀρμόλια. Κατήγετο ἐκ τοῦ χωρίου Κοινή. Τόσον οὔτος ὅσον καί οἱ λοιποὶ Πατέρες καί ἀδελφοί τῆς Μονῆς υπέστησαν τόν διά πυρός και μαχαίρας μαρτυρικόν θάνατον.

**18. Σέριδον.** Ὑπῆρξε Μοναχός τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βρεττοῦ παρά τῷ χωρίῳ Ἀρμόλια. Κατήγετο ἐκ τοῦ χωρίου Κοινή. Τόσον οὔτος ὅσον καί οἱ λοιποὶ Πατέρες καί ἀδελφοί τῆς Μονῆς υπέστησαν τόν διά πυρός και μαχαίρας μαρτυρικόν θάνατον.

**19. Σαμουήλ.** Ὑπῆρξε Μοναχός τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βρεττοῦ παρά τῷ χωρίῳ Ἀρμόλια. Κατήγετο ἐκ τῆς Χίου. Τόσον οὔτος ὅσον καί οἱ λοιποὶ Πατέρες καί ἀδελφοί τῆς Μονῆς υπέστησαν τόν διά πυρός και μαχαίρας μαρτυρικόν θάνατον.

**20. Ἄνθιμον.** Ὑπῆρξε Μοναχός τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βρεττοῦ παρά τῷ χωρίῳ Ἀρμόλια. Κατήγετο ἐκ τῆς Κρήνης. Τόσον οὔτος ὅσον καί οἱ λοιποὶ Πατέρες καί ἀδελφοί τῆς Μονῆς υπέστησαν τόν διά πυρός και μαχαίρας μαρτυρικόν θάνατον.

**21. Νίκωνα.** Ὑπῆρξε Μοναχός τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βρεττοῦ παρά τῷ χωρίῳ Ἀρμόλια. Κατήγετο ἐκ τῆς Ρούμελης. Τόσον οὔτος ὅσον καί οἱ λοιποὶ Πατέρες καί ἀδελφοί τῆς Μονῆς υπέστησαν τόν διά πυρός και μαχαίρας μαρτυρικόν θάνατον.

**22. Σεραπίωνα.** Ὑπῆρξε Μοναχός τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βρεττοῦ παρά τῷ χωρίῳ Ἀρμόλια. Κατήγετο ἐκ τῆς Πελοποννήσου. Τόσον οὔτος ὅσον καί οἱ λοιποὶ Πατέρες καί ἀδελφοί τῆς Μονῆς υπέστησαν τόν διά πυρός και μαχαίρας μαρτυρικόν θάνατον.

**23. Γερμανόν.** Ὑπῆρξε Μοναχός τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βρεττοῦ παρά τῷ χωρίῳ Ἀρμόλια. Κατήγετο ἐκ τῆς Πελοποννήσου. Τόσον οὔτος ὅσον καί οἱ λοιποὶ Πατέρες καί ἀδελφοί τῆς Μονῆς υπέστησαν τόν διά πυρός και μαχαίρας μαρτυρικόν θάνατον.

**24. Ἰωάννην (τόν Κουφόν).** Ἱερεύς καί κατήγετο ἐκ τῆς συνοικίας Καμίνι τοῦ χωρίου Χαλάνδρων. Κατέφυγε πρὸς σωτηρίαν εἰς τό Κάβο-Μελανιό. Ὅτε εἶδεν Τούρκους προσεγγίζοντας, ἐκρύβη ἐν χανδακίῳ κάτωθεν τινός εὐμεγέθους λίθου καλυφθεὶς θάμνοις, ἐνθα προσήχετο ψάλλων τῇ Θεοτόκῳ τούς Χαιρετισμούς. Τοῦρκός τις ἀντιληφθεὶς αὐτόν ἐπληξεν ξίφει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Ὁ Ἱερομάρτυς μόλις ἐπρόφθασεν εἰπεῖν· «Μνήσθητί μου Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ Βασιλείᾳ σου».

**25. Θεοδόσιον (τόν Λουφάκη).** Διετέλεσεν Ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ. Κατήγετο ἐκ τοῦ χωρίου τῶν Ὀλύμπων. Τῷ Μεγάλῳ Σαββάτῳ τοῦ 1822 οἱ Τοῦρκοὶ ἀνεσκολόπισαν αὐτόν τῷ τῷ κονταρίῳ, εἰς ᾧ ὑψοῦτο ἡ εἰκὼν τῆς Ἀναστάσεως.

**26. Ἄνθιμον (τόν Ἀργέντην).** Ὑπῆρξεν Ἱερομόναχος τε καὶ Ἡγούμενος, ἐπὶ πολλά ἔτη, τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου τῶν Μουνδῶν. Ἐσφαγιάσθη ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἦτο ἀπόγονος τοῦ Νεομάρτυρος Ἀνδρέου τοῦ Ἀργέντου.

**27. Θεόδωρον (τόν Ρουφάκη).** Ἱερεύς καί κατήγετο ἐκ τοῦ χωρίου Δαφνῶν. Οἱ Μουσουλμάνοι βασανίζοντες αὐτόν τῷ ἐπέρασαν σιλβάριον καί τῷ ἐφόρεσαν σαμάριον, φονεύσαντες αὐτόν, κατά τινος μὲν ἐν τῇ τοποθεσίᾳ Λαγκαδάκια, κατά τινος δέ ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῶν Ἐληῶν τό Πηγάδι ἄνωθεν τοῦ Δαφνῶνος.

**28. Ἱερόθεον (τόν Ἀγγελούσην).** Ὑπῆρξε εἷς ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων μοναχῶν τῆς Ἱεραῖς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου τῶν Μουνδῶν. Κατά τὴν σφαγὴν κατέφυγε εἰς τὸ χωρίον Καμπιά, ὅθεν κατήγετο, καί παραλαβὼν τοὺς οἰκείους αὐτοῦ, ἐκινοῦντο πρὸς τὸν ὄρμον Βολισσοῦ, ὅπως διασωθῶσι διὰ τῶν Ψαριανῶν νηῶν. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν χωρίων Καμπίων καὶ Σπαρτούντας συνελήφθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων, οἵτινες ληστεύσαντες ἀπεκεφάλισαν αὐτούς.

**29. Ἰωάννην (τόν Καρμοίρην).** Ἱερεύς καί κατήγετο ἐκ τοῦ χωρίου Ποταμιά. Ἐκατατομήθη ἐν τῷ Κάβο-Μελανιό.

**30. Ἰωάννην (τόν Θεοτοκάν).** Ἱερεύς καί κατήγετο ἐκ τοῦ χωρίου Πυργί. Οἱ Τούρκοι συλλαβόντες αὐτόν ἐν τῇ τοποθεσίᾳ Ἅγιος Βασίλειος τοῦ οἰκείου χωρίου, πλησίον τοῦ ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ἔρριψαν αὐτόν ἐντὸς πίθου ἐλαίου καί κρεμάσαντες τῷ ἀνωφλίῳ τῆς οἰκίας κατέκαυσαν αὐτόν.

**31. Γέωργιον (τόν Χαῦταν).** Ἦτο ἱερεύς καταγόμενος ἐκ τοῦ χωρίου Καρδάμυλα, ὅθεν συνελήφθη ὑπὸ τῶν Τούρκων, οἵτινες τῷ ἐπέρασαν σιλβάριον καί τῷ ἐφόρεσαν σαμάριον ἄγοντες αὐτόν εἰς τὴν Χώραν. Οὐκ ἀντισχῶν τοῖς βασανισμοῖς ἐξέπνευσε πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Ματρῶνης ἐν Βουνακίῳ τῆς Χίου.

**32. Σωφρόνιον (τόν Πάγκαλον).** Ὑπῆρξεν Ἱερομόναχος καί Προηγούμενος τῆς Νέας Μονῆς. Κατέφυγεν εἰς τὸ τούτου χωρίον ὀνόματι Ὀλυμποι, ἔνθα οἱ Τούρκοι συλλαβόντες αὐτόν ἐφόνευσαν διὰ τυφεκισμοῦ.

**33. Θεοδόσιον (τόν Κουμάκην).** Ἦτο Ἱερομόναχος ὀλοκαυθθεὶς ὑπὸ τῶν Τούρκων τῇ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ.

**34. Κλήμεντα (τόν Βενέτον).** Ὑπῆρξεν Ἱερομόναχος τῆς Νέας Μονῆς καταγόμενος ἐκ τοῦ χωρίου Λιθί. Ἦτο ἐπιφανὴς κληρικός καί κτίτωρ τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Μαρίνης Ἐγκρεμοῦ τῆς πόλεως Χίου. Ἐσφαγιάσθη ὑπὸ τῶν Τούρκων καί ὁ ναὸς αὐτοῦ ἐπυρπολήθη.

**35. Ἰάκωβον (τόν Μαῦρον).** Ἦτο Ἱερομόναχος τε καί Ἱεροκῆρυξ τῆς Χίου. Τῇ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα (2 Ἀπριλίου 1822), ἐνῶ ἐλειτούργει, ὠλοκαυτώθη ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ.

**36. Κωνσταντῖνον (τόν Μαρινάκην).** Ἦτο Ἱερεύς τοῦ χωρίου Τρύπες. Ἐκρύπτετο ὁμοῦ μετὰ τῆς οἰκογενείας καί πάντων τῶν συγχωριανῶν αὐτοῦ ἐντὸς σπηλαίου ἐν τῇ τοποθεσίᾳ Κάτω-Μεροβύγλι. Ἐξερχόμενος τούτου δι' ἔλεγχον ὑπάρξεως πλησίον τινός Τούρκου, ἐγένετο ἀντιληπτός καί ἐφονεύθη διὰ τυφεκισμοῦ.

**37. Ἰωάννην (τόν Κολόβην).** Ἦτο Ἱερεύς τοῦ χωρίου τῆς Πυραμιᾶς. Ἐφυλακίσθη ὁμοῦ μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Πλάτωνος. Ἀπηγχονίσθη, καθότι ἐκρίθη συνεργός τῷ Ἀντωνίῳ Μπουρνιά, τινὶ τῶν πρωτεργατῶν τῆς Ἐπαναστάσεως τῆς Χίου.

**38. Ἰωάννην (τόν Παλαβίδην).** Ἦτο Διάκονος ἐκ τοῦ χωρίου Αὐγώνυμα, ἔνθα ἐσφαγιάσθη ὑπὸ τῶν Τούρκων.

*(ἡ συνέχεια στή σελίδα 18)*

# ΜΝΗΜΗ ΣΦΑΓΗΣ ΤΗΣ ΧΙΟΥ Ε



ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ Τ

ΙΣ Ι.Μ. ΑΓ. ΜΗΝΑ (04.05.2021)



ΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

*(συνέχεια από τη σελίδα 15)*

**39. Γεώργιον (τόν Παυλίδην).** Ἦτο Διάκονος ἐκ τοῦ χωρίου Βουνό, ἔνθα ἐσφαγιάσθη ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας αὐτοῦ ἐν τῇ τοποθεσίᾳ Γύρος. Ἀφορμὴ τοῦ σφαγιασμοῦ ὑπῆρξεν ἡ ἀπόπειρα αὐτοῦ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς θυγατὸς του Λεμονιάς ἐκ τῶν χειρῶν τῶν Ἀγαρηνῶν.

**40. Γεώργιον (τόν Ψυρικούλην).** Ἦτο Διάκονος ἐκ τοῦ χωρίου Πυτιός. Οὗτος ἐκρύπτετο ἐντὸς ποιμενικῆς καλύβης, ἐν τῇ τοποθεσίᾳ Διλάγκαδα. Περικυκλωσάντων τῶν Τούρκων τὴν καλύβην καὶ εἰσελθόντων ἐντὸς αὐτῆς, ὁ Διάκο-Γιῶργης ἀνύψωσε τοῖς ὤμοις τὴν στέγην αὐτῆς, ἥτις συνέθλιψεν αὐτούς. Ἐξερχόμενος δὲ ἐφρονεύθη διὰ πυροβόλου ὄπλου ὑπ' ἄλλων Τούρκων.

**41. Κωνστάντιον (τόν Μαυρογένην).** Ἦτο Μοναχός ἐκ τοῦ χωρίου Αὐγώνυμα, συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐν τῇ Νέᾳ Μονῇ. Προσαχθεὶς εἰς τὴν Χώραν μετὰ τῶν Ἱερῶν κειμηλίων τῆς Μονῆς, ἐσφαγιάσθη ἐν τῇ πλατείᾳ ἔμπροσθεν τοῦ Φρουρίου τῆς Χίου.

**42. Παρθένιον (τόν Παντευγένου).** Ὑπῆρξε μοναχός καὶ κτίτωρ τῆς ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου ἐντὸς τοῦ παλαιοῦ χωρίου τοῦ Καταρράκτου. Ἐφρονεύθη ὑπὸ τῶν Τούρκων τῷ 1822.

**43. Δαυίδ.** Ἦτο Μοναχός ἀσκητεύσας ἐν τῷ σπηλαίῳ τῶν ἁγίων Πατέρων τοῦ ὄρους Προβατᾶ. Ἐφρονεύθη ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐντὸς τοῦ προρρηθέντος σπηλαίου.

**44. Νικηφόρον (τόν Δασκαλάκην).** Κατήγετο ἐκ Χίου, ὢν Ὑποδιάκονος καὶ γραμματεὺς τοῦ Ὁμέρμπεη τῆς Καρύστου, ὅστις διέταξε τὴν κατατόμησιν τοῦ Νικηφόρου τὸν Αὐγουστον τοῦ 1821, ὅτι ἐμήνυσε δι' ἐπιστολῆς τῷ Μητροπολίτῃ Καρύστου Νεοφύτῳ ὅπως, ἐπιτευχθείσης τῆς παραδόσως τῆς Καρύστου ὡς καὶ τοῦ φρουρίου αὐτῆς, σπεύσῃ εἰς τὴν πόλιν ταύτην. Ἡ ἐν λόγῳ ἐπιστολὴ εὐρέθη ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ οὕτως ὁ Νικηφόρος ἐκατατομήθη ὑπ' αὐτῶν.

ΠΗΓΕΣ

1. Βασιλάκη Μάρκου Πρωτοπρεσβυτέρου, Χίοι κληρικοὶ ἀγωνισθέντες, σφαγιασθέντες καὶ δράσαντες κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821, Χιακὰ Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά, Χίος 1950, τεύχος Α', σελ.15-31.

2. Βασιλάκη Μάρκου Ἀρχιμ. (νῦν Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν), Ἐθνομάρτυρες Χίοι Κληρικοὶ κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821, Χίος 2007, σελ. 13-15.

Τούτων ἀπάντων ἡ Ἱερά Μνήμη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εὐλαβῶς εἰσηγούμεθα ὅπως ὀρισθῇ τὴν Κυριακὴν τοῦ Παραλύτου ἐκάστου ἔτους, καθ' ὅσον καὶ τὸ Μαρτύριον τοῦ Ἀρχιερέως Πλάτωνος (Φραγκιάδης), προεξάρχοντος τῆς πανσέπτου Χορείας ταύτης, ἔλαβε χώραν τὴν 23ην Ἀπριλίου (1822), Κυριακὴν τοῦ Παραλύτου.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, διατελοῦμεν

Ἐλάχιστος ἐν Ἀρχιερεῦσι

**+ Ο ΧΙΟΥ ΜΑΡΚΟΣ**

\*\*\*\*\*

**1821 - 2021**  
**200 Χρόνια**  
**Χριστός και Έλλάς**  
**(Δ')**

«Εύλογημένη ή Βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διότι μᾶς ἐχάρισε τὸ σωτήριον ἔτος 2021, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐορτάζομεν τὴν διακοσιοστὴν ἐπέτειον ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας (1821), ὁ ὁποῖος ἐγένετο «γιά τοῦ Χριστοῦ τὴν Πίστιν τὴν Ἁγίαν καὶ τῆς Πατρίδος τὴν ἐλευθερίαν».

Εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ ἐορτασμοῦ αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸν μῆνα Μάιον 2021 ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσσῶν ἐπραγματοποίησεν τὰς ἑξῆς ἐκδηλώσεις:

**α).** Τὴν Τρίτη τῆς Διακαινησίμου 4 Μαΐου 2021 ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσσῶν κ. Μᾶρκος ἐτέλεσεν τὴν Ἀρχιερατικὴν Θείαν Λειτουργίαν εἰς τὸν τόπον τῆς μεγάλης σφαγῆς, τὴν Ἱερὰν Μονὴν Ἁγίου Μηνᾶ, καί, ἐν συνεχείᾳ, τὴν ἐπιμνημόσυνον δέησιν, πρὸ τῶν ὁστέων τῶν μαρτύρων τῆς Χιακῆς γῆς μετὰ κατάθεση στεφάνων ἀπὸ τῆς τοπικῆς πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς ἀρχῆς καὶ συγκεκριμένα ἀπὸ τὸν Δήμαρχον Χίου κ. Σταμάτιον Κάρμαντζην, τὸν Βουλευτὴν Χίου κ. Ἀνδρέαν Μιχαηλίδην, τὸν Ἀντιπεριφερειάρχην Χίου κ. Παντελεῖν Μπουγδάνον, τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος Νεοχωρίου κ. Δημήτριον Ἀγκᾶν καὶ τὸν Πρόεδρον τῶν Ἐφεδρῶν Ἀξιωματικῶν Ν. Χίου κ. Παῦλον Καλογεράκη καὶ ὠλοκληρώθη μετὰ τὴν ἀνάκρουσιν τοῦ Ἐθνικοῦ Ὕμνου.

Ἀνεγνώσθη ἡχηρὸν καὶ σημαῖνον Ἐθνικοθρησκευτικὸν Ἐπετειακὸν ΜΗΝΥΜΑ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου διὰ τὰς ἐπετειακὰς ἐκδηλώσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσσῶν ἐπ' ἀφορμῇ τῆς συμπληρώσεως 199 ἐτῶν ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῆς νήσου Χίου ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν (4 Μαΐου 2021), ἀνεγνώσθη δεδομένου ὅτι ὁ ἐφετεινὸς ἐορτασμὸς ἐτύγχανε ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἑξῆς:

*«Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα  
Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴνουσσῶν κ. Μᾶρκε,  
Ἐντιμότατοι Ἀρχοντες,  
Ἀγαπητοὶ Πατέρες καὶ Ἀδελφοί,  
Λαεὶ τοῦ Θεοῦ ἡγαπημένε,*

**ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!**

*Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀνταποκρινομένη εἰς σχετικὸν αἶτημα, εὐχαρίστως ἀποστέλλει τὸ παρὸν Μήνυμα ὅπως αὐτὸ ἀναγνωσθῆ κατὰ τὰς ἐπετειακὰς ἐκδηλώσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἴ-*

νουσῶν διὰ τὰ 199 ἔτη ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῆς Χίου ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν, ἣτις συνεκίνησε βαθέως ὄχι μόνον τοὺς Ἑλληνας, ἀλλὰ καὶ τοὺς φιλέλληνας Εὐρωπαίους.

Ἐντὸς τῆς ὠραιότερας ἐποχῆς τοῦ ἔτους, ὁπότεν ἡ φύσις ἀναγεννώσθαι, ἀφοῦ ὑπέμεινε, κατὰ τὸ φαινόμενον, σιωπηρῶς καὶ ἀξιοποίησε δεόντως τὴν δριμύτητα τοῦ χειμῶνος, καὶ ἐντὸς τῆς μεγαλύτερας ἐορτῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ, αὐτῆς τοῦ Ἁγίου Πάσχα, ἀναμνησκόμεθα μετὰ συγκινήσεως καὶ θαμβοὺς πολλοῦ τοῦ συγκλονιστικοῦ γεγονότος τῆς καταστροφῆς τῆς Χριστοφιλούς, ἀγιοτόκου καὶ μυραβόλου νήσου τῆς Χίου, κατόπιν τῆς ἐπαναστάσεως τῶν γενναίων ψύχων κατοίκων αὐτῆς ἔναντι τοῦ ἐπαχθοῦς ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ.

Αἱ μακάριαι ψυχαὶ τῶν ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας, τῆς Πιστεως καὶ τῆς Πατρίδος ἀγωνισμένων καὶ εὐκλεῶς πεσόντων Χίων, συναγάλλονται καὶ συνευφραίνονται ἐν τῷ ἀπείρω φωτὶ τῆς θείας Δόξης τοῦ ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσαντος Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ δι' ἡμᾶς παθόντος καὶ ταφέντος.

Ὁ " Ἵν καὶ ὁ Ἦν καὶ ὁ Ἐρχόμενος" (Ἀποκ. 1, 8), Κύριος ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ, ὁ Εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, προσεδέξατο αὐτοὺς, ὡς ἱερεῖα ἔμπυχα καὶ ὀλοκαυτώματα λογικά, καθ' ὅτι οὗτοι κατήρδευσαν τὸ δειθαλές καὶ ἀγλαόκαρπον τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας δένδρον. Διὰ δὲ τῆς ὑπερόχου θυσίας τῶν προσέδωσαν κλέος εἰς τὸ εὐσεβές ἡμῶν Γένος καὶ συνέσειαν ἐκ βάθρων τὰ, οὕτως ἢ ἄλλως, σαθρὰ θεμέλια τῆς ἐν ἀδικίαις οἰκοδομηθείσης ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Τὸ ἱστορικὸν πλῆσιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου διεδραματίσθη ἡ καταστροφή τῆς περιωνύμου νήσου Χίου, τυγχάνει γνωστὸν εἰς ἡμᾶς, τοὺς εὐσεβεῖς ἐπίγονους τῶν ἡρώων ἐκείνων. Ὅμως, θεωροῦμεν χρῆσιμον ὅπως ἐπισημάνωμεν, εἰς τιμὴν καὶ μνήμην αὐτῶν, ὠρισμένα ἐκ τῶν τραγικῶν γεγονότων τῶν ἡμερῶν ἐκείνων διὰ νὰ καταδεχθῆ ἡ πιστότης τῶν ἀγωνιστῶν εἰς τὰ Ἰδανικά τῆς φιλοθεϊᾶς καὶ τῆς φιλοπατρίας, ὡς καὶ ἡ ἀγάπη τῶν διὰ τὴν ἔλευθερίαν καὶ τὴν δικαιοσύνην.

Λόγου χάριν, ἡ Ἱερά Μονὴ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ Νεοχωρίου θά παραμένῃ ἐσσεὶ ἀναυδοῦ καὶ ἐν ταύτῳ ἠχρητοτάτῃ μάρτυς τῶν σφραγῶν, τῆς λεηλασίας καὶ τῆς ἀναληγσίας τῶν κατακτητῶν.

Οἱ κάτοικοι πολλῶν περιοχῶν τῆς νήσου ἐθεώρησαν ἀσφαλές καταφυγὸν τῶν τὴν ἐν λόγῳ Μονὴν καί, ὡς ἐκ τούτου, συνεκεντρώθησαν ἐν αὐτῇ περὶ τὰς 3.000 δόπλων γυναικοπαίδων καὶ ἀμύχων γερόντων μετ' ὀλίγων ἐνόπλων ὑπερασπιστῶν, ἐλιζόντες εἰς τὴν διάσωσίν των.

Τὰ στίφη τῶν Ὀθωμανῶν κατέφθασαν καὶ ἐπετέθησαν κατὰ τῆς Μονῆς, προτεινάντες παράδοσιν τῶν πολιορκουμένων, οἱ ὁποῖοι ἀρνηθέντες ἐσυνέχισαν τὴν γενναίαν ἀντίστασιν των. Πρὸς στιγμὴν ὁ ἐχθρὸς ὑπεχώρησε διὰ νὰ ἐπιπεθῆ ἐκ νέου κατὰ τὰς πρώτας νυκτερινὰς ὥρας τῆς 2ας Ἀπριλίου, Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, ὁπότεν ἐτελείτο ἡ πανυχὶς τῆς Ἀναστάσεως. Προξενήσαντες ρήγματα εἰς τὸ περιπέγχισμα τῆς Μονῆς, ἐσώρμησαν ἐν αὐτῇ καὶ ἤρχισαν τὸ ἀποτρόπαιον ἔργον τῆς ἀνηλεοῦς σφραγῆς τῶν δθῶων.

Μάλιστα, κατέκαυσαν άπανθρώπως τούς έν τῷ Ιερῷ Ναῶ τῆς Μονῆς εύρισκομένους πιστούς, όμοῦ μετά τοῦ Ιερουργούντος Ιερέως Ιακώβου, διό καί συγκεκνημένος ψάλλει ό ποιητής: "όπου έντός τοῦ Ιεροῦ άκόμη κοκκινίζει, βράζει, βοᾷ, άχνίζει τό αίμα τῶν νεκρῶν" (Θεόδ. Ορφανίδης).

Ωστόσο, ή λεηλασία, οί έμρησημοί καί αί σφαγαί συνεχίσθησαν καί έξ αίτίας αὐτῶν μία νῆσος σφύζουσα έκ ζωῆς, πολιτισμοῦ, θρησκευτικότητας, δημιουργικότητας, κοινωνικῆς καί έθνικῆς προσφορᾶς ήφανίσθη κυριολεκτικῶς.

Λόγω άκριβῶς τοῦ παραλογισμοῦ τοῦ πολέμου καί τῆς άδικίας, ή όποία, δυστυχῶς, δέν παύεται επικρατοῦσα έν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ό πληθυσμός τῆς Χίου, όστις υπερέβαινε τάς 100.000, ήλαττώθη δραματικῶς καί έφθασε περί τάς 2.000, άφοῦ 30.000 Χίων έθανατώθησαν καί ήχμαλωτίσθησαν, ένῶ οί υπόλοιποι κατώρθωσαν νά διαφύγωσιν εις τάς Κυκλάδας καί τήν Πελοπόννησον. Συμφώνως δέ πρός έτέρας Ιστορικás μαρτυρίας, ό αριθμός τῶν θυμάτων ήτο κατά πολύ μεγαλύτερος, ήτοι περί τάς 23.000 νεκρῶν καί 47.000 ήχμαλώτων.

Πάντως, τήν άδιανόητον διά τήν πεπολιτισμένην άνθρωπότητα σφαγήν τῶν Χίων έξειδικήθη κατ' άνθρωπον, μετ' οὐ πολύ, ό ήρωικός πλοίαρχος τῶν Ψαρῶν Κωνσταντίνος Κανάρης, όστις προσέβαλε διά τοῦ πυρπολικού του τήν έν Χίῳ άγκυροβολημένην όθωμανικήν ναυαρχίδα, τήν όποίαν άνετίναξε, προξενήσας τόν θάνατον περίπου 2.000 Όθωμανῶν.

Όσον καί εάν αί ὡς άνω Ιστορικá μνήμαι πληγῶνωσι τήν ψυχῆν καί τήν συνειδησιν ήμῶν, δέν παύουσι νά μάς διδάσκωσι καί νά μάς υπενθυμίζωσιν ότι διά τοῦ θάρρους καί τῆς θυσίας τῶν προγόνων ήμῶν έκκληρονομήσαμεν τήν έλευθερίαν, τήν αξιοπρέπειαν, τήν έθνικῆν ανεξαρτησίαν καί πληθος άλλων καλῶν, άνευ τῶν όποίων ό άνθρώπινος βίος καθίσταται άβίωτος.

Εἶθε άγαπητοί νά πορευώμεθα καθ' όλην τήν διάρκειαν τοῦ βίου μας άξιῶς τῆς έλευθερίας ήμῶν, άναμιμνησκοόμενοι τῆς πίστεως, τῆς εύσεβείας, τῆς άγάπης καί τῆς άγωνιστικότητας τῶν πατέρων ήμῶν.

Εἶθε ό Αναστάς Κύριος νά διαφυλάττη πάντας ὑμᾶς έν υγίεια καί νά χορηγή πᾶσιν ὑμῖν δασιλωῶς τάς εύλογίας τῆς χρηστότητος Αὐτοῦ, παρέχων θεῖον φωτισμόν καί τό μέγα έλεος.

Επί τούτοις, έκφράζομεν θερμάς συγχαρητηρίουσ προσρήσεις πρός τόν φιλόθεον καί φιλόπατριν, τόν σεμνόν καί ότρηρόν Ποιμενάρχην ὑμῶν, Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Χίου, Ψαρῶν καί Οίνουσσῶν κ. Μάρκον, όστις σήμεραν δγει έκ μεταθέσεως τήν όνομαστικήν αὐτοῦ έορτήν. Έπευχόμεθα δέ όπως Κύριος ό Θεός, διά πρεσβειῶν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, πληθύνη τά έτη αὐτοῦ, έπ' άγαθῷ τοῦ έμπειπιστευμένου αὐτῷ εύσεβοῦς ποιμνίου τῆς Ιερᾶς ταύτης Μητροπόλεως, καί χαρίζηται αὐτῷ υγίειαν καί πᾶσαν άλλην άγαθοδωρίαν.

Ἡ Χάρις καί ή άγάπη τοῦ έν Τριάδι προσκυνουμένου Θεοῦ ήμῶν εἶσαν μετά πάντων ὑμῶν άδελφοί.

Χριστός Ανέστη!

Άληθῶς Ανέστη!

Μετά πατρικῆς άγάπης καί εύχῶν διαπύρων  
† Ό Αθηνῶν Ιερώνυμος, Πρόεδρος

Ἐκ μέρους τῆς νεότητος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν ἐξεφώνησεν τὸν προσήκοντα λόγον ὁ κ. Γεώργιος Σ. Στεῖρος, φοιτητῆς τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν - μέλος τῆς Κατασκηνώσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, ὡς κάτωθι:

*«Σεβασμιώτατε! Χριστὸς Ἀνέστη!*

*Συναχθῆκαμε κι ἐφέτος σὲ τούτη τὴν ἱστορικὴ καὶ μαρτυρικὴ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ καὶ μὲ ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια τιμοῦμε τοὺς ἐνδοξοὺς προγόνους μας, ἐκείνους ποὺ μὲ πίστη στὰ ἰδανικὰ καὶ τίς ἀξίες τῆς φυλῆς μας θυσιάστηκαν, προκειμένου νὰ εἴμαστε ἐμεῖς σήμερα σὲ θέση νὰ ἀναπνεύουμε τὸν ἀέρα τῆς Ἐλευθερίας.*

*Τὰ ἁγιασμένα ὀστᾶ αὐτῶν τῶν ἡρώων καὶ ἡρωίδων κάθε ἡλικίας βρίσκονται ἐδῶ μπροστὰ μας, γιὰ νὰ θυμίζουσι τὸ μεγάλο τίμημα, μὲ τὸ ὁποῖο κατακτᾶται ἡ παγκόσμια διάκριση καὶ ἡ αἰώνια τιμὴ τοῦ κάθε λαοῦ, ποὺ ξέρει νὰ μάχεται, μὰ καὶ νὰ ζεῖ περήφανα.*

*Ἐνα χρόνον ἀκριβῶς μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐλληνικῆς ἐπανάστασης, τὸ 1822, ἔρχεται τὸ τέλος τῆς εὐημερίας καὶ γιὰ τὴν Χίον μας, ἀφοῦ τὸ νησί παραδίδεται στὴν καταστροφικὴ μανίαν τῶν Τούρκων.*

*Το Μεγάλον Σάββατον, 1 Ἀπριλίου 1822, ξεκληρίζονται τὰ Θυμιανὰ καὶ τὸ Νεχώρι. Ἀκολούθως, τὰ τουρκικὰ στίφη στράφηκαν κατὰ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, ἀλλὰ δὲν μπόρεσαν νὰ τὴν ἐκπορθήσουσι. Ἀποσύρθηκαν τὴ νύχταν μετρῶντας ἀρκετὰς ἀπώλειαι, μὲ σκοπὸν νὰ ἀνασυνταχθοῦν καὶ νὰ ζητήσουσι ἐνισχύσεις.*

*Ἡ νύχταν τοῦ Μεγάλου Σαββάτου πρὸς Κυριακὴν τοῦ Πάσχα, 2 Ἀπριλίου 1822, προχωροῦσε ἀγωνιώδης. Ἡ ἀναστάσιμη Θεία Λειτουργία ποὺ τελοῦσε ὁ ἱεροκλήρικας τῆς Μητροπόλεως παπα-Ἰάκωβος Μαῦρος διεκόπη ἀπὸ τοὺς ἀλαλαγμοὺς τῶν Τούρκων καὶ τοὺς κανονιοβολισμοὺς τῶν δύο τηλεβόλων ποὺ τοὺς εἶχε προμηθεύσει ὁ διοικητὴς τοῦ Θολοποταμίου.*

*Οἱ κανονιοβολισμοὶ ἀπὸ τοὺς Μύλους προξένησαν ρῆγμα στὸ τεῖχος καὶ ἐκεῖ ὁ Ἰωάννης Φατούρος ἀπὸ τὰ Θυμιανὰ, ὁ Κων/νος Μονογιός ἀπὸ τὸ Νεχώρι καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἀγωνιστῆς, ἀνάμεσά τους ἐλάχιστοι Σαμιῶτες, ἀν καὶ στὴν ἀρχὴν κατάφεραν νὰ θανατώσουσι ἀρκετοὺς ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς, δὲν ἔδυναν. Τὰ νέα ρήγματα στὸ τεῖχος ἐπέτρεψαν τὴν εἴσοδον τοῦ μαινόμενου στίφους τῶν πολιορκητῶν.*

*Ὅλοι οἱ ἀγωνιστῆς ἔπεσαν μαχόμενοι καὶ μετὰ ξεκίνησε ἡ σφαγὴ. Ὅσοι Χριστιανοὶ δὲν κατάφεραν νὰ μποῦν στὸ Καθολικὸν τῆς Μονῆς, σφαγιασθήκαν, πυρπολήθηκαν ἢ αἰχμαλωτίστηκαν. Μέσα στὸ Ναὸ ἦταν τόσος ὁ συνωστισμὸς ποὺ οἱ Τούρκοι δὲν μποροῦσαν νὰ ἀνοίξουσι τὴν πόρταν. Ἀφοῦ ξήλωσαν ἕνα μέρος τῆς στέγης, ἔριξαν ἀναμμένα στουπιὰ καὶ τοὺς ἔκαψαν ὄλους ζωντανούς. Τὸ ἴδιον ἔκαναν καὶ στὴ δεξαμενὴ (τὴν φουντάναν) τοῦ μοναστηριοῦ, ἐνῶ στὴ συνέχεια ἀκολούθησε ἐμπρησμὸς.*

Τὸν ἡγούμενο Θεοδόσιο Λουφάκη τὸν ἀνασκολόπισαν στὸν ἰστό τῆς Ἀναστάσεως, ἐνῶ ὀλοκαυτώθηκε ὁ ἱερομόναχος Θεοδόσιος Κουμάκης. Τὸν πάπα-Ἰάκωβο Μαῦρο, πού ἀρνήθηκε νὰ προσκυνήσει τὸ Κοράνιο, ἀφοῦ τὸν βασάνισαν, τὸν θανάτωσαν χτυπώντας τὸν μὲ χατζάρι στὸ κεφάλι. Ὁ Βαχῆτ Πασᾶς στὰ Ἀπομνημονεύματά του ἀναφέρει: «Ὅλους πού βρέθηκαν μέσα στὸ μοναστήρι τοὺς ἀποκεφάλισαν [οἱ Τοῦρκοι], ἀφοῦ αἰχμαλώτισαν τοὺς πιὸ νέους καὶ ἀπὸ τὰ δύο φύλα. Καὶ τὰ σφαγμένα κεφάλια καὶ τ' αὐτιά τῶν σκοτωμένων τὰ ἔστειλαν στὸν τοποτηρητή, ὁ ὁποῖος φιλοτιμήθηκε νὰ ἀνταμείψει μὲ πλοῦσια δῶρα τὸν ἡρωισμό καὶ τὴν ἀφοσίωση τῶν γενναίων στρατιωτῶν μας, πού πολέμησαν γιὰ τὴν τιμὴ καὶ τὴ θρησκεία. Τότε μόνον οἱ δύστυχοι ἄπιστοι ἔμαθαν πράγματι ὅτι τίποτε δὲν στέκεται ἐμπόδιο στὴν ὁρμὴ τοῦ ἀφοσιωμένου στὸ Ἰσλάμ, ὅταν ἐπιτίθεται ἐναντία στοὺς ἄπιστους Χριστιανούς».

Τὸ αἷμα καὶ οἱ σάρκες τῶν σφαιγιασθέντων πότισαν τὸ δάπεδο τοῦ καθολικοῦ τῆς Μονῆς καὶ ἄφησαν ἀνεξίτηλα τὰ σημάδια τῆς θηριωδίας μέχρι σήμερα. Ὁ προσκυνητὴς μπορεῖ νὰ διακρίνει καθαρὰ τὰ στίγματα αἵματος πού σχηματίζουν τὸ περίγραμμα ἑνὸς παιδιοῦ, τὸ ἀποτύπωμα τοῦ πέλματός του, καθὼς καὶ ἴχνη κομμένων κεφαλῶν. Ἐπισκέπτες καὶ ξένοι περιηγητὲς ἀναφέρουν ὅτι ἀνθρώπινα ὀστά ἦταν διάσπαρτα γύρω ἀπὸ τὸ μοναστήρι καὶ τὸ λόφο γιὰ πολλές δεκαετίες. Ἐπίσης, Χιώτες τοῦ ἐξωτερικοῦ ἔπαιρναν κρανία, τὰ ἐπιχρῶσαν καὶ τὰ τοποθετοῦσαν στὰ εἰκονίσματα ὡς ἱερά λείψανα. Ὁ σημερινὸς ἐπισκέπτης μπορεῖ νὰ δεῖ στὸ Ἱερό Ὀστεοφυλάκιο τῆς Μονῆς, στὸ ναῦδριο τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, τὰ ὀστά πού κατάφεραν νὰ συγκεντρώσουν οἱ κάτοικοι, καθὼς καὶ τὸ μισὸ τμῆμα τῆς πόρτας τῆς εἰσόδου τοῦ Μοναστηριοῦ, διάτρητο ἀπὸ τὰ βλήματα τῶν τουρκικῶν τυφεκίων.

Αὐτὸς ὁ ἑορτασμός εἶναι καθῆκον μας, χρέος τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης, ἀλλὰ ταυτόχρονα ἀποτελεῖ καὶ ἀνάγκη στίς δυσκολίες πού σήμερα περνᾶμε ὡς λαὸς ἱστορικός, ὁ ὁποῖος ζεῖ μέσα σὲ μία διεθνοποιημένη κοινότητα, σὲ ἀπάντηση ὄλων ἐκείνων πού ἔχουν βαλθεῖ νὰ μᾶς κάνουν νὰ πιστέψουμε πῶς μέλλον σὲ αὐτὸν τὸν τόπο δὲν ὑπάρχει!

Στὰ μέσα περίπου τῆς Τουρκοκρατίας, συγκεκριμένα τὸ 1657, ἕνας Ἰησοῦιτης μοναχὸς ὀνόματι Francois Richard, ἔκανε τὴν ἐξῆς παρατήρηση: «Πολλές φορές ἀπορῶ, πῶς κατόρθωνε νὰ ἐπιβιώσει ἡ χριστιανικὴ πίστη στὴν Τουρκία καὶ πῶς ὑπάρχουν στὴν Ἑλλάδα 1.200.000 Ὀρθόδοξοι (τόσους τότε τοὺς ὑπολόγιζε). Καὶ νὰ σκεφεῖ κανεῖς, ὅτι οὐδέποτε ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Νέρωνος, τοῦ Δομητιανοῦ καὶ τοῦ Διοκλητιανοῦ ἔχει νὰ ὑποστεῖ ὁ Χριστιανισμὸς διωγμοὺς σκληρότερους ἀπὸ αὐτοὺς πού ἀντιμετωπίζει σήμερα (δηλ. τὸ 1657)! Καὶ ὅμως οἱ Ἕλληνες εἶναι εὐτυχισμένοι πού παραμένουν Χριστιανοί!». Ἀπὸ τὸ κείμενο αὐτὸ μπορούμε νὰ συμπεράνουμε τὰ μαρτύρια τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας, τὴν ὁποία μάλιστα σήμερα μερικοὶ ἀρέσκονται νὰ ὀνοματίζουν μὲ τὸν πιὸ εὐηχο ὄρο «Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία», τῆς «εὐήμερίας καὶ ἀνάπτυξης»!

Είναι πραγματικά να άπορεί κανείς με εκείνους που Ισχυρίζονται πως ό Αγώνας τών Ελλήνων δέν υπήρξε Έθνικός, άλλα μόνον ταξικός! Είναι όντως παράδοξο τό πως οί ταλαιπωρημένοι και κατατρεγμένοι αυτοί άνθρωποι επέλεξαν συνειδητά τήν μαρτυρική ζωή του υπόδουλου ραγιά, ενώ θα μπορούσαν να απολαμβάναν τά αγαθά που τους υποσχόνταν οί Τούρκοι, στην περίπτωση κατά τήν οποία θα άρνιόντουσαν τόν Χριστό, έστω και εικονικά, μέ τήν άλλαξοπιστία τους! Δέν τό έκαναν όμως! Οί περισσότεροι προτίμησαν να κρατήσουν τήν πίστη τους και να άνάβουν τό καντήλι στους τάφους και στά ιερά εικονίσματα, που τους παρέδωσαν οί παππούδες τους. Να πληρώνουν τόν βαρύ κεφαλικό φόρο. Να ζούν συνέχεια μέ τόν φόβο του παιδομαζώματος.

Οί περισσότεροι Έλληνες όμως αντίτάθηκαν μέ γενναίότητα στις πιέσεις και στους συστηματικούς εξισλαμισμούς, τους όποιους σχεδίασαν και εφάρμοσαν διάφοροι Σουλτάνοι, μέ τήν προοπτική της πολιτικής Γενοκτονίας όχι μόνον τών Ελλήνων, άλλα και άλλων λαών, οί όποιοι κατοικούσαν στην περιοχή τής άλλοτε Βυζαντινής Κοινοπολιτείας. Αύτή ή αντίσταση πολλές φορές οδήγησε στο μαρτύριο, γι' αυτό και έχουμε πολλούς γνωστούς και άγνωστούς Νεομάρτυρες και Έθνομάρτυρες, από τήν άλωση τής Πόλης τό 1453 και μετά.

Η Ιστορία κατέγραψε πως οί Έλληνες άγωνίστηκαν στόν υπέρ πάντων Αγώνα για τά ιδανικά τους, τήν Ορθόδοξη πίστη, τή γλώσσα, τό Έθνος τους. Συνέχισαν μέ τόν μαρτυρικό τους βίο να μάχονται υπέρ «βωμιών και έσπιών», όπως άκριβώς και οί μακρινοί πρόγονοί τους, τών όποιων είχαν τήν βεβαιότητα πως υπήρχαν άπόγονοι: Πρόκειται για τους Αρχαίους Έλληνες, οί όποιοι παρά τους μεταξύ τους έμφυλιούς πολέμους διέθεταν όμως μια κοινή Έλληνική συνείδηση, διαφανόμενη στην άπάντηση που έδωσαν στούς τότε επίδοξους εισβολείς του τόπου τους, τή στιγμή κατά τήν όποια μέ περιφάνια άναφέρθηκαν στο «δμαιομον, τό όμόγλωσσον, τά κοινά ιδρύματα θεών και τά όμότροπα ήθη», δηλ. στούς κοινούς συγγενικούς δεσμούς τους.

Είναι άκριβώς από τά παράδοξα της ιστορικής μας πορείας, τό πως δηλ. αυτοί οί «άγροίκοι και άμόρφωτοι άνθρωποι», (όπως χλευαστικά άποκαλούσαν τους Αγωνιστές του '21 οί Ισχυροί της εποχής), είχαν τήν αίσθηση πως κατόνταν από ένα κατ' έξοχήν πολιτισμένο Γένος, τό όποιο κατά τό παρελθόν μετέδωσε τά φώτα του Πολιτισμού στούς τότε βαρβάρους. Μάλιστα, τό υπόδουλο Γένος τότε και πλούτο απέκτησε, και αξιοθαύμαστες άνθρωπές κοινότητες δημιούργησε και Πολιτισμό μέ Τέχνη ύψηλου επιπέδου έδωσε! Ο Οδυσσεάς Ελύτης μιλά χαρακτηριστικά για «Τά χρόνια της Τουρκοκρατίας, όπου τό παραμικρό κεντητό πουκάμισο, τό πιο φτηνό βαρκάκι, τό πιο ταπεινό έκκληρακι, τό Τέμπλο, τό κιούπι, τό χράμι, όλα τους άποπνέανε μια άρχοντιά κατά τι άνώτερη τών Λουδοβίκων!». Οί σκληρωμένοι Έλληνες ήταν φυσικό να είναι άγράμματοι, αφού οί Τούρκοι - πλην τών έλαχίστων εξαιρέσεων 5 όνομαστών Σχολών- δέν επέτρεπαν τήν λειτουργία σχολείων. Σέ αντίσταθμισμα αυτόν τών δυσκολιών όμως διέθεταν έναν πολιτισμό ψυχής βιώνοντας τήν διαχρονικότητα τής Φυλής, που ήταν ό άπόηχος τών πόθων και τής Ιστορίας του Έλληνισμού μέσα στα βάθη τών αίωνων. Αυτό τό βίωμα

έκφράζεται με τρόπο συγκινητικό στην μνημειώδη απάντηση που έδωσε ο Ιωάννης Καποδίστριας στον Άγγλο Υφυπουργό Αποικιών Λόρδο Χόρτον, τη στιγμή που εκείνος του έθεσε στο Λονδίνο το κρίσιμο ζήτημα των ορίων της Ελλάδος. Ήταν τότε που ο πρώτος Κυβερνήτης κατέβαινε από την Ρωσία, (όπου είχε χρηματίσει και Υπουργός Εξωτερικών της μεγάλης αυτής Χώρας), προκειμένου να αναλάβει τα ήνια της Ελλάδας: «Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τῆς κατακτῆσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν ἔπαψαν νὰ ὀμιλοῦν τὴν γλῶσσαν τῶν πατέρων τους καὶ οἱ ὁποῖοι παρέμειναν ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἐκκλησίας των, ἀνεξαρτήτως τοῦ τόπου καταγωγῆς των, ἐντὸς τῆς Τουρκίας. Τὰ σύνορα τῆς Ελλάδος εἶναι καθορισμένα ἐπὶ τέσσαρες αἰῶνες μὲ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα οὔτε ὁ χρόνος, οὔτε οἱ ἀτυχίες παντὸς εἴδους, οὔτε ἡ κατὰκτησις εἶχαν ποτὲ τὴν ἰκανότητα νὰ καταργήσουν. Καθορίσθησαν ἀπὸ τὸ 1821 διὰ τοῦ χυθέντος αἵματος κατὰ τὶς σφαγὲς τῶν Κυδωνιῶν, τῆς Κύπρου, τῆς Χίου, τῆς Κρήτης, τῶν Ψαρῶν, τοῦ Μεσολογγίου. Καὶ στὶς πολυάριθμες μάχες στὴ ξηρὰ καὶ στὴν θάλασσα, πού ἐτίμησαν τὸ εὐγενὲς αὐτὸ Ἔθνος».

Δυστυχῶς, μερικοὶ σήμερα ἐμφανίζονται νὰ ἀγνοοῦν, νὰ παραποιοῦν ἢ νὰ μὴν ἀποδέχονται αὐτὲς τὶς ἀλήθειες. Μορφωμένοι καὶ παραμορφωμένοι ἀπὸ τὶς πολλὲς γνώσεις, μὲ τὴν ἐρμηνεία τῶν πραγμάτων ὅπως αὐτοὶ θέλουν καὶ νομίζουν, χορτασμένοι καὶ βολεμένοι μὲ τὴν εὐημερία καὶ τὴν ἀσφάλεια ἐνὸς πληθωρικοῦ πολιτισμοῦ, ὀχυρωμένοι πίσω ἀπὸ πανεπιστημιακὰ καὶ ἰδεολογικὰ ὄχυρα, ἐπιθυμοῦν νὰ διαγράψουν ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ μας μνήμη αὐτὲς τὶς συγκλονιστικὲς σελίδες τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ νὰ ξεχάσουμε τὶς ἀξίες πού τὶς δημιούργησαν. Βάλλουν πλέον εὐθέως ἐναντίον κάθε ἐννοίας ἡρωισμοῦ.

Ἡ σημερινὴ Ἐπέτειος ὡς γίνεи μία ἀφορμὴ γιὰ μία προσωπικὴ μας ἀντίσταση. Νὰ μὴν ἀφήσουμε τὸ μυαλό μας νὰ πιστέψει πὼς δὲν ἔχουμε μέλλον, ἐπειδὴ μᾶς μαυρίζουν τὸ παρόν. Νὰ μὴν ἀφήσουμε τὴν ἀπελπισία νὰ κυριεύσει τὴν καρδιά μας. Νὰ ξυπνήσουμε ἀπὸ τὸν βαθὺ λήθαργο καὶ νὰ μὴ χαθεῖ τὸ ὄραμα πὼς θὰ ζήσουμε καλύτερες μέρες. Χωρὶς νὰ ἀφήσουμε ὁ καθένας τὸν προσωπικὸ του ἀγῶνα, ἐπαναπαυόμενοι μόνον στὶς δάφνες τὶς προγονικὲς, καλοῦμαστε νὰ δείξουμε ἰδιαιτέρως σήμερα αὐτοσυγκράτηση, προσδοκία καὶ ὑπομονή. «Ἐκ τῆς Ελλάδος καὶ πάλιν τὸ Φῶς». Αὐτὸς ὁ τόπος εἶναι προορισμένος νὰ ζήσει καὶ θὰ ζήσει! Εἶθε οἱ Χιώτες καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες τῶν ἐπερχομένων γενεῶν νὰ γιορτάσουν τὰ τριακόσια (300), τὰ τετρακόσια (400) κι ἀκόμη περισσότερα χρόνια ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση περήφανοι, ἐλεύθεροι καὶ ἀξιοπρεπεῖς.

Στὴν ἱερὴ μνήμη ὄλων αὐτῶν τῶν ἀγνῶν Ἑλλήνων, πού θυσιάστηκαν γιὰ νὰ εἴμαστε ἐμεῖς σήμερα ἐλεύθεροι, σᾶς καλῶ ὅλοι ἐνωμένοι νὰ ἀναφωνήσουμε:

Ζήτω ἡ Χίος, ζήτω ἡ ἀθάνατη Ἑλλάδα, ζήτω ἡ Λευτεριά ὄλων τῶν Ἑλλήνων! Σᾶς εὐχαριστῶ».

β) Εἰς τὴν Χίον εὐρέθη τὴν Κυριακὴν 16<sup>ην</sup> Μαΐου 2021 ἡ Ἐξοχωτάτη Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Αἰκατερίνη Σακελλαροπούλου, προκειμένου νὰ

τιμήση τούς υπέρ τῆς Πίστεως καί Πατρίδος σφαγιασθέντας ὑπό τῶν Τούρκων κατὰ τήν φοβεράν τῆς Χίου σφαγήν τὸ 1822 εἰς τὸ μεσαιωνικόν καστροχώριον Ἀνάβατος.

Ἡ κ. Πρόεδρος προσήλθεν εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ταξιάρχου Ἀναβάτου, εἰς τὸν ὁποῖον τὴν ὑπεδέχθη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν κ. Μᾶρκος μετὰ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Ἡ κ. Πρόεδρος ἠσπάσθη τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ ἀντήλλαξεν μετὰ τοῦ Χίου Ποιμενάρχου τὸν Ἀναστάσιμον Χαιρετισμὸν «Χριστὸς Ἀνέστη!», «Ἀληθῶς Ἀνέστη!».

Ἐν συνεχείᾳ, ἐτελέσθη Μνημόσυνον τῶν ἡρώων τῆς σφαγῆς τῆς Χίου εἰς τὸ πέρασ τοῦ ὁποῖου ὁ Σεβασμιώτατος Χίου εἶπεν: «*Ἐξοχωτάτη Κυρία Πρόεδρε τῆς Δημοκρατίας, Χριστὸς Ἀνέστη!*

*Μέ αἰσθήματα ἀναστάσιμης χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἀκριτικῆς ἑλληνικῆς περηφάνειας σᾶς ὑποδεχόμεθα στὰ ἀνατολικά θαλάσσια σύνορα τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, στὸ νησί μας, τὸ νησί τῶν Ἁγίων καὶ τῶν ἡρώων, τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Κοραῆ, τῶν μαστιχοφόρων σχίνων καὶ τῆς πρυτανευούσης ἀνά τὴν οἰκουμένην ἑλληνικῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας καὶ σᾶς προσφέρουμε ὡς ἀντίδοτο τῆς τιμῆς ἓνα καλάθι μέ ἄγρια φυτὰ ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ νησιδα τῆς Παναγιᾶς, ἐνός ἀπὸ τὰ 46 νησιά καὶ βραχονησίδες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μου, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ Ἑλλάς εἶχε ἀπ' αἰῶνων, ἔχει καὶ θά ἔχει ἕως τῆς συντελείας τῶν αἰῶνων ἀπαράγραπτα ἀποκλειστικά κυριαρχικά ἔθνικά δικαιώματα».*

**Υ)** Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν 200 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ Ἱεροῦ ἀγῶνος τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενέσις «γιά τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν τὴν ἁγίαν καὶ τῆς πατρίδος τὴν ἐλευθερίαν» ἐσυνέχισε τὴν τιμὴν τῆς μνήμης τῶν Νεομαρτύρων. Εἰδικώτερον, τὴν 29ην Μαΐου 2021 ἐτίμησε τὴν μνήμην τοῦ Νεομάρτυρος Ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ Ἀργέντη τοῦ Χίου, τοῦ πρωτοκλήτου τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν Νεομάρτύρων, ὁ ὁποῖος ἔχυσε τὸ αἷμα του διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Χριστιανικὴν Πίστιν καὶ τὸ Γένος εἰς τὴν Βασιλεύουσαν τὴν 29ην Μαΐου 1464. Εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίου Ἀνδρέου Ἀργέντη συνοικίας Καλοπλύτου πόλεως Χίου ἐτελέσθη τὸ Σάββατον 29 Μαΐου 2021 ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία, Ἱεουργοῦντος τοῦ Σεβασμιώτατου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν κ. Μάρκου μέ τὴν συμμετοχὴν τοῦ Αἰδεσιμωτάτου Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Μακαρίου Στρουμπάκη, τοῦ Αἰδεσιμωτάτου Οἰκονόμου κ. Δημητρίου Καλῖκα καὶ τοῦ Ἱερολογιωτάτου Ἀρχidiaκόνου κ. Ἀποστόλου Λάρδα ἐνῶ ἔψαλε ὁ Πρωτοψάλτης κ. Ἡρακλῆς Μαλανδρίνος.

Ὁ Ἱερός Ναός ἦτο σημαιοστολισμένος διὰ Βυζαντινῶν καὶ Ἑλληνικῶν λαβάρων, σημεῖον τῆς ἀδιαπτότου ἱστορικῆς συνεχείας τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς συζεύξεώς του μέ τὴν ἀληθειαν καὶ τὴν ἀγάπην τῆς Χριστιανικῆς Διδασκαλίας.

Ὁ Σεβασμιώτατος Χίου κ. Μᾶρκος (κατὰ κόσμον ΜΑΡΚΟΣ ΑΓ. ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ) ἀντὶ κηρύγματος ἀνέγνωσε τὴν ὁμιλίαν ἢ ὁποία ἐξεφωνήθη τὸ 1939 κατὰ τὸν πρῶτον ἑορτασμὸν τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ Ἀργέντη ὑπὸ τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου ΜΑΡΚΟΥ ΑΓ. ΒΑΣΙΛΑΚΗ, κατὰ σάρκα προπάτορος τοῦ

Σεβασμιωτάτου, ο οποίος είχε τότε εισηγηθῆ τὴν ἀγιοκατάταξιν τοῦ Ἁγίου καὶ συνέθεσεν καὶ τὴν Ἱερὰν Ἀκολουθίαν. Εἰς τὴν ἱστορικὴν αὐτὴν ὁμιλίαν μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρεται: «Τὸ σεπτὸν σκῆνωμα τοῦ Ἁγίου, ὁ θησαυρὸς καὶ τὸ καύχημα τῆς Ὁρθοδοξίας, εἶχε τὴν ζωντανὴν φυσικὴν του μορφήν καὶ ἐφυλάσσετο ἀκέραιον εἰς ὑγροτάτην καὶ δύσκολον καὶ ἠσφαλισμένην κρύπτῃν, ἥτις ἐτηρεῖτο μυστικῆ καὶ "μετὰ μεγίστης δυσκολίας ἐπετρέπετο ἢ ἐπίσκεψις εἰς τοὺς πιστοὺς διὰ τὸν φόβον τῶν ἐχθρῶν".

Αὐτὸ ἦτο τὸ ἅγιον τέλος τοῦ Νεομάρτυρος Ἀνδρέου. Ἀλλὰ μὴ νομίσετε, Χριστιανοί μου, ὅτι μόνος ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν του ὁ ἐορταζόμενος σήμερον Ἅγιος Ἀνδρέας ἔδειξεν ἡρωϊσμόν θρησκευτικόν καὶ πατριωτικόν. Ὅχι. Τὸν βλον, τὰς πράξεις καὶ τὸν ἡρωϊσμόν εἰς τὰ βασανιστήρια τοῦ ἀθλοφόρου Ἁγίου Ἀνδρέου μιμούμενοι οἱ ἀπόγονοί του, προσέφερον μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ ἔθνος καὶ τὴν Πατρίδα κατὰ τοὺς μαύρους χρόνους τῆς σκλαβιάς.

**Ὁ Εὐστράτιος Λουκῆ Ἀργέντης**, θεολόγος καὶ ἰατροφιλόσοφος "κατέχει ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ὁρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ διακεκριμένην θέσιν καὶ τιμᾶτι πολλοῦ διὰ τὰ ἔργα καὶ τὰς γνώσεις του".

Οὗτος κατεψίμωσε, κατετρόπωσε καὶ κατεκερεύνωσε διὰ τῆς εὐρυμαθείας καὶ εὐσεβοῦς εὐγλωττίας του εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Πάπα, ποὺ κατέβησαν εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ διαδώσουν τὰ ἄζυμα εἰς τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Ἀνατολῆς (1748).

**Ἰάκωβος Ἀργέντης ὁ ἱερομόναχος**, ὡς ἡγούμενος τῆς γεραρᾶς Μονῆς τῶν Μουνδῶν (Διευχῶν), ἐστερέωσε καὶ ἐβελτίωσε τὰ οἰκονομικὰ τῆς Μονῆς καὶ ἐτήρησε γενναίαν καὶ ἀνδρικήν στάσιν ἀπέναντι τῶν ἐνοχλήσεων τῶν μοναχῶν ὑπὸ τῶν Τούρκων.

**Ὁ Εὐστράτιος Ἀργέντης**, ὁ νεώτερος, ὁ ἔθνομάρτυς, ἐβοήθησε πολλοῦ, ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς, τὸν πρωταθλητὴν, πρωτεργάτην καὶ πρωταπόστολον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας Ρήγαν τὸν Φεραῖον.

Αὐτὸς ἔδωκε χρήματα στὸν Ρήγαν γιὰ νὰ ἐκτυπώσῃ τὴν Χάρταν τῆς Ἑλλάδος, τὰς προκηρύξεις, τὰ ποιήματα καὶ τὰ συγγράματά του. Στὸ σπῆτι τοῦ Ἀργέντη αὐτοῦ στή Βιέννη συνηθροίζοντο ὅλοι οἱ φίλοι τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας καὶ συνεσκέποντο γιὰ τὴν ἀνάστασιν τῆς Πατρίδος.

Στὸ σπῆτι τοῦ Ἀργέντη τούτου τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1796 ὁ Ρήγας, μπροστὰ σ' ὄλους τοὺς φίλους τῆς Ἐλευθερίας, ἔψαλε μὲ τὴν λύραν του γιὰ πρώτην φοράν τὸ Θούριον «Ὡς πότε παλληκάρια θὰ ζοῦμε στὰ στενά». Καὶ ὅταν ὁ Ἀργέντης οὗτος συνελήφθη μαζί μὲ τὸν Ρήγαν ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν καὶ ὠδηγήθη ἐνώπιον τοῦ Αὐστριακοῦ ἀνακριτοῦ, δὲν ἐδείλιασε νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἦταν εἰς γνώσιν του ὅλα τὰ σχέδια τοῦ Ρήγα, καὶ ὅτι αὐτὸς ἐξώδευσε διὰ τὴν ἐκτύπωσιν καὶ διανομὴν τῶν βιβλίων κλπ. εἰς τὴν Σμύρνην καὶ εἰς ἄλλα μέρη. Διὰ τοῦτο παραδοθεὶς ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν ἐστραγγαλίσθη καὶ ἐρρίφθη εἰς τοῦ Ἴστρου τὰ νερά.

**Ἰωάννης Ἀργέντης**, ἐπίτροπος τοῦ ἐν Γαλατῶ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων, τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1821 ἐρρίφθη μαζὶ μετὰ τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον τὸν Ε' εἰς τὸν Βόσπορον καὶ ἐδημεύθη ἡ περιουσία του.

**Λεόντιος Παντελῆ Ἀργέντης καὶ Νικόλαος Παντελῆ Ἀργέντης** ἀπηγγονίσθησαν στίς 23 Ἀπριλίου τοῦ 1822 εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Βουνακίου τῆς Χίου μετὰ τὸν τρισόλβιον Μητροπολίτην Πλάτωνα καὶ τοὺς λοιποὺς τῆς Χίου προὔχοντας.

**Ἄνθιμος Ἀργέντης**, ἱερομόναχος καὶ καθηγούμενος τῆς Μονῆς τῶν Μουνδῶν, ἐσφαγιάσθη κατὰ τὰς ἀποφράδας ἡμέρας τοῦ 1822.

Ἄν ἀναδιφῶσωμεν τὴν Ἱστορίαν τῆς Χίου ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, θὰ ἴδωμεν ὅτι κανένας ἄλλος Χιακὸς Οἶκος δὲν προσέφερεν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν τόσας θυσίας εἰς αἷμα ὅσας ὁ Οἶκος τῶν Ἀργεντῶν.

Καὶ σήμερον ἀκόμα οἱ ἀπόγονοι τῶν Ἀργεντῶν παρέχουν σπουδαίας καὶ μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ ἔθνος καὶ τὴν Πατρίδα.

Ἰδοὺ, λοιπόν, εὐσεβὲς ἐκκλησιασμα, ὅτι τὰς ἀγίας ἀρετὰς ταύτας τοῦ Νεομάρτυρος Ἁγίου Ἀνδρέου ἐμιμήθησαν καὶ οἱ ἀπόγονοι Αὐτοῦ.

.....  
Τοὺς ὀφθαλμοὺς μας τὴν στιγμὴν ταύτην ἄς ἀνυψώσωμεν στὸν οὐρανὸν καὶ ἄς εἰπώμεν: Θαυματοργεῖ Ἁγίε Ἀνδρέα, μεγάλε καὶ τιμημένε μας Ἁγίε, πρωτόκλητε Νεομάρτυρα, Σὺ ποὺ εὐρήκες χάριν παρὰ τῷ Θεῷ καὶ εἶσαι σύνδεσμος μετὰ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, εὐλόγησε ἀπὸ τὰ οὐράνια σκηνώματά Σου τὴν πόλιν ταύτην, τὴν ὁποῖαν καθηγίασαν διὰ τοῦ μαρτυρικοῦ αἱματός των χιλιάδες μαρτύρων. Δίδε μας τὴν εὐχὴν Σου καὶ τὴν μεσιτείαν Σου. Μεσίτευε καὶ εὐχου ἵνα ἡ νέα Ἑλληνικὴ γενεά, ἡ ἐλπίδα τοῦ μέλλοντος, τὰ παιδιὰ μας, Σέ ἔχουν κανόνα, τύπον καὶ ὑπογραμμὸν εἰς τὸν βίον των. Εὐχου καὶ μεσίτευε πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα ἡ ψυχὴ μας ζῆ ὅπως ζοῦσε καὶ ἡ ψυχὴ Σου. Εὐχου νὰ ζῆ ἡ πίστις τοῦ Χριστοῦ μέσα στὰς ψυχὰς μας καὶ εἰς ὅλον τὸ ἔθνος μας τὸ Ἑλληνικόν, καὶ εἰς ὅλοκληρον τὸν Κόσμον. Εὐχου ἵνα ἡ Ἐκκλησία μας ἡ Ὀρθόδοξος διδάσκη τὰ ρήματα τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ πρωτοστατῆ εἰς τὰ καλὰ καὶ Θεῖα ἔργα τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς.»

Εἰς τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Σεβασμιώτατος ἐχειροθέτησεν πνευματικὸν τὸν Ἐφημέριον τῆς Ἑνορίας π. Δημήτριον Καλίκαν, τὸν ὁποῖον προέτρεψε νὰ ἐργάζεται τὴν μετάνοιαν ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἐνοριτῶν του καὶ νὰ ἀναπαύσῃ διὰ τῆς συγχωρήσεως τοὺς κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους. Εὐλογημέναι στιγμῆς, ἱστορικῆς στιγμῆς, γεμάτες Χριστιανικὰ μηνύματα, ἐθνικὴ περιφάνεια καὶ τιμὴ στὴν μακραίωνη Χιώτικη ἀρχοντικὴ παράδοση.

\*\*\*\*\*

## ΟΦΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

### Ρίζες και προοπτικές

*Τοῦ Εξοχωτάτου κ. Γροκοπίου Παυλοπούλου*

*πρ. Προέδρου τῆς Δημοκρατίας*

### (Δ')

#### 2. Τὰ λάθη.

Στὰ λάθη μᾶς - πολλὰ καὶ μεγάλα, δυστυχῶς - κατὰ τὴν διάρκεια αὐτῶν τῶν 200 χρόνων λειτουργίας τοῦ Νεότερου Ἑλληνικοῦ Κράτους πρέπει νὰ σταθοῦμε ὄχι ὡς ἄπλοὶ «παρατηρητές», ἀλλὰ ὡς συνειδητοποιημένοι πολίτες ποὺ τὰ ἀνιχνεύουν καὶ τ' ἀναλύουν μὲ ἀκρίβεια καὶ εὐκρίνεια, γιὰ νὰ μὴν τὰ ἐπαναλάβουμε.

α) Τὸ μείζον λάθος ὑπῆρξαν οἱ διχόνοιες καὶ οἱ διχασμοί, ἐν πολλοῖς ἀπόρροια τοῦ φθόνου, ὁ ὁποῖος τείνει νὰ καταστεῖ οἰονεῖ «ἐθνικό» μᾶς χαρακτηριστικό. Δίχως αὐτοὺς - ἢ δίχως τὴν «ἐκκωφαντικὴ» ἔντασή τους - σίγουρα ἡ Ἑλλάδα θὰ ἦταν ἀκόμη μεγαλύτερη. Στὸ ἴδιο, περίπου, γενικὸ αὐτὸ πλαίσιο ἐντάσσονται καὶ οἱ δημοκρατικὲς ἐκτροπές, δυστυχῶς συχνὲς κατὰ τὸ παρελθόν, ποὺ ἄς εὐχηθοῦμε νὰ ἔχουν ἐνταφιασθεῖ ὀριστικὰ στὸ παρελθόν, μετὰ τὴν Μεταπολίτευση τοῦ 1974. Καὶ τοῦτο, γιὰτὶ ἡ ἴδια ἡ ἱστορικὴ διαδρομὴ μᾶς ἔχει ἀποδείξει ὅτι, σχεδὸν κατ' ἀνεξάρητο κανόνα, κάθε φορὰ ποὺ δὲν ὑπερασπισθήκαμε τὴν Δημοκρατία - ἢ ὅποια, οὕτως ἢ ἄλλως, εἶναι ἐκ φύσεως «εὐθραυστο» ἀγαθὸ - οἱ συνέπειες ὑπῆρξαν καὶ ἐθνικῶς ἐπώδυνες, ὑπὸ τὴν ἔννοια ὅτι μᾶς στοίχισαν ἀκόμη καὶ τμήματα τοῦ Ἐθνικοῦ μᾶς Κορμοῦ.

β) Ἄλλο μεγάλο λάθος ὑπῆρξε ἡ ἐπικράτηση τοῦ λαϊκισμοῦ, ὡς «γνώμονα» λήψης σημαντικῶν ἀποφάσεων. Καὶ αὐτὸς ὁ λαϊκισμὸς, ὅταν μάλιστα καθοδηγεῖται ἀπὸ τὸν ὑπολογισμὸ τοῦ λεγόμενου «πολιτικοῦ κόστους», γίνεται κυριολεκτικῶς «τοξικός» γιὰ τὸ κύρος καὶ τὴν δημοκρατικὴ νομιμοποίηση τῶν ἐκάστοτε πολιτικῶν ἡγεσιῶν. Δεδομένου ὅτι ἀναδεικνύει πῶς τέτοιες ἡγεσίες ἔχουν ὡς βασικὸ τους στόχο ὄχι τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ Δημόσιου Συμφέροντος, ὅπως ταιριάζει σὲ κάθε σύγχρονη Δημοκρατία, ἀλλὰ τὴν «διαίωνισή» τους στὴν ἄσκηση τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. Ἐξαιρετικὰ ἐπικίνδυνο εἶδος ἐνὸς τέτοιου λαϊκισμοῦ εἶναι καὶ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐμφανίζεται μὲ τὴν μορφή τῆς διστακτικότητος τῶν πολιτικῶν ἡγεσιῶν νὰ ὑπερασπισθοῦν τὰ Ἐθνικὰ μᾶς Θέματα καὶ τὰ Ἐθνικὰ μᾶς Δίκαια - δηλαδὴ, κατ' ἀποτέλεσμα, τὴν ἴδια τὴν ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνους - ὑπὸ τὸ εὐτελὲς πρόσχημα εἴτε τῆς μὴ «διακινδύνευσης» τῆς εἰρηνικῆς διαβίωσης εἴτε, ἀκόμη χειρότερα, τῆς δῆθεν «ἀπόλαυσης» μίας ζωῆς εὐμάρειας καὶ ἐφησυχασμοῦ.

#### **Β. Μπροστὰ στίς εὐθύνες τοῦ μέλλοντος.**

Ἡ ἐμπειρία τοῦ παρελθόντος, ὑφ' ὅλες τῆς τις ἐκφάνσεις, προσδιορίζει, σὲ μεγάλο βαθμὸ, καὶ τὸ μέγεθος τῶν εὐθυνῶν μᾶς μπροστὰ στὸ δύσκολο μέλλον ποὺ ἀνοίγεται μπροστὰ μᾶς, καθὼς καὶ τοὺς γενικοὺς ἄξονες τῶν

προτεραιοτήτων, τις οποίες όφείλουμε να υιοθετήσουμε, υπό όρους σύμπτωσης, ένότητας και συνέχειας. Δοθέντος ότι αυτή ή έμπειρία μās διδάσκει, μεταξύ άλλων, πώς μόνο χτίζοντας πάνω στα θετικά του χθές, τó Έθνικό μας Οικοδόμημα μπορεί να διασφαλίσει τήν άπαραίτητη θεσμική και πολιτική του «στατικότητα» ως προς τίς, ήδη όρατές, προκλήσεις του αύριο.

1. Θωρακίζοντας τó Έθνικό μας κύρος.

Ουδεμία Χώρα, και ιδίως Χώρα με τίς ιστορικές καταβολές τής Ελλάδας και του Έλληνικού Έθνους, μπορεί να πορευθεί με ασφάλεια στο μέλλον του δύσκολου κόσμου που μās περιβάλλει, δίχως να έχει θωρακίσει προηγουμένως τó Έθνικό της κύρος. Και για τή Χώρα μας, τούτο επιβάλλει, πρωτίστως:

α) Τήν άνευ ύπαναχωρήσεων και ύποχωρήσεων και υπό όρους άρραγοϋς ένότητας υπεράσπιση τών Έθνικών μας Θεμάτων και τών Έθνικών μας Δικαιών, πάνω στην στέρεη βάση του Διεθνούς και του Εϋρωπαϊκού Δικαίου και τών αντίστοιχων αποφάσεων τών αρμόδιων όργάνων τών Διεθνών Όργανισμών και τής Εϋρωπαϊκής Ένωσης. Ιδίως δέ στους συχνούς, δυστυχώς, διαταγμούς τών ως άνω όργάνων ν' ανταποκριθούν στο δικό τους χρέος, ή Ελλάδα όφείλει να καθιστά, άδιαλείπτως, σαφές ότι δέν είναι διατεθειμένη να ύποχωρήσει, ούτε κατ' έλάχιστο, από τίς θέσεις που τής αναλογούν κατά τήν πλήρη έφαρμογή τής Διεθνούς και τής Εϋρωπαϊκής Νομιμότητας. Σε αυτό τó πλαίσιο έντάσσεται, όπωσδήποτε, και ή έπίλυση του Κυπριακού -τó όποιο άποτελεί διεθνές και εϋρωπαϊκό ζήτημα- όχι μόνον διότι ή Κύπρος είναι αναπόσπαστο τμήμα του Έλληνισμού. Άλλά και διότι στο πεδίο τής δίκαιης και βιώσιμης λύσης του Κυπριακού «δοκιμάζονται» οι θεσμικές και πολιτικές «άντοχές» τόσο του Διεθνούς όσο και του Εϋρωπαϊκού Δικαίου.

β) Τήν διαδραμάτιση πρωταγωνιστικού ρόλου στο, παγκόσμιας έμβέλειας, έγχείρημα τής ολοκλήρωσης του Εϋρωπαϊκού Οικοδομήματος μέσω τής Εϋρωπαϊκής Ένοποίησης. Έτσι ώστε ή Εϋρωπαϊκή Ένωση να διαδραματίσει, από τήν πλευρά της, και τόν πλανητικό ρόλο που τής αναλογεί, κατά τήν Δημοκρατία της και τόν Πολιτισμό της, κυρίως αναφορικά με τήν έμπέδωση του Άνθρωπισμού, τής Ειρήνης, τής Δημοκρατίας και τής Δικαιοσύνης, κατ' έξοχήν δέ τής Κοινωνικής Δικαιοσύνης. Ένας τέτοιος πρωταγωνιστικός ρόλος αναλογεί δικαιοματικώς στην Ελλάδα, άφου ή ίδια του ή ύφή δέν συναρτάται με τήν έκταση του έδάφους της και τó μέγεθος του πληθυσμού τής αλλά, κατά κύριο λόγο, με τó παρελθόν της ως κοιτίδας τής Δημοκρατίας και του Έλληνικού Πολιτισμού, που συνιστούν, κυριολεκτικώς, «θεμέλια» τής Εϋρωπαϊκής Δημοκρατίας και του Εϋρωπαϊκού Πολιτισμού.

2. Κάνοντας πράξη τήν Άριστεία.

Έχουμε ύψιστο Έθνικό χρέος ν' αξιοποιήσουμε, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, τó σύνολο του ανθρώπινου δυναμικού της Χώρας, και ιδίως τών νέων, για να δείξει ή Χώρα μας, urbiatorbi, τίς τεράστιες δυνατότητές της σε όλο τó φάσμα τής έπιστημονικής αλλά και τής έπαγγελματικής δημιουργίας, αναβαθμίζοντας έτσι δυναμικώς τó επίπεδό του Λαού μας αλλά και τήν πέραν τών συνόρων μας «άκτινοβολία» τής Ελλάδας.

α) Τούτο προϋποθέτει, μεταξύ άλλων φυσικά, και μία όργανωμένη και μακρόπνοη μεταρρύθμιση τής Παιδείας μας, σε όλες τίς βαθμίδες της, βασισμένη στις θεμελιώδεις άρχές και άξίες του Πολιτισμού μας καθώς και

στις βασικές δημιουργικές συνιστώσες της Έθνικης μας «ταυτότητας», δίχως όμως - σε καμία περίπτωση - να «κόβονται», καθ' οιονδήποτε τρόπο, οι τόσο παραγωγικοί δίαυλοι επικοινωνίας και συνεργασίας με τον αντίστοιχο διεθνή περίγυρο, πρωτίστως δε οι δίαυλοι επικοινωνίας και συνεργασίας με τον περίγυρο της μεγάλης μας Ευρωπαϊκής Οικογένειας, της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα χρήσιμα «δάνεια» μέσω τέτοιων διαύλων επικοινωνίας όχι μόνο δεν «υποβαθμίζουν» την Χώρα μας και την Παιδεία μας αλλά, όπως αντιθέτως, διασφαλίζουν την αναβάθμιση τους extra muros, δοθέντος ότι, στο πλαίσιο του ύγιους διεθνούς και ευρωπαϊκού ανταγωνισμού, μας παρέχεται ή εύκαιρία ανάδειξης των ανεξάντλητων δυνατοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού μας, και ιδίως των δυνατοτήτων της νέας γενιάς.

β) Το ως άνω, καίριας προτεραιότητας και σημασίας, έγχείρημα μπορεί να ευοδωθεί μόνον όταν ενστερνισθούμε και κάνουμε πράξη την Άριστεία, ως μέθοδο και διαδικασία απόδοσης σε καθέναν αυτού που πραγματικά του ανήκει, κατά την αξία του και την προσωπικότητά του. Όταν, δηλαδή, αφήσουμε κατά μέρος τον φθόνο, που κατά την ιδιοσυστασία του περιθωριοποιεί ή και ισοπεδώνει την υπεράσπιση της αξίας του Άνθρώπου και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητάς του. Καθώς και όταν κατανοήσουμε πλήρως ότι η Άριστεία δεν συμβιβάζεται, ούτε κατ' ελάχιστο, με τον συμπλεγματικό λαϊκισμό, ο οποίος «βαπτίζει» άριστους εκείνους, οι οποίοι συνιστούν «κλασικά» παραδείγματα μετριότητας και αντίστοιχης, «περίτεχνα» συγκεκαλυμμένης πολλές φορές, ανικανότητας. Άς κατανοήσουμε δε, επιπροσθέτως, ότι η Άριστεία προϋποθέτει όρθη και συνεπή εφαρμογή της αρχής της Ισότητας υπό την αναλογική της έκδοχή, ή οποία σημαίνει ίση μεταχείριση ούσιωδώς όμοιων καταστάσεων αλλά και άνιση μεταχείριση ούσιωδώς ανόμοιων καταστάσεων. Γεγονός το οποίο επιβάλλει την κρατική, κατά κύριο λόγο, παρέμβαση, ώστε να εξασφαλίζεται, ιδίως στους νέους, ισότητα στην άφετηρία, μέσω της παροχής ίσων εύκαιριών ανάπτυξης της προσωπικότητας του καθενός.

### Έπιλογος

Έν είδει επιλόγου, και με βάση τα δεδομένα της κατά τ' ανωτέρω σύνδεσης μεταξύ του Έθνους μας, της Γλώσσας μας και του Πολιτισμού μας, είναι ανάγκη ν' αναδειχθεί εκείνη ή προτεραιότητά μας για το μέλλον, ή οποία άφορα την ένεργό συμμετοχή, και μάλιστα σε πρωταγωνιστικό ρόλο, της Χώρας μας στον Διάλογο των Πολιτισμών. Οφείλουμε να κατανοήσουμε ότι ή Γλώσσα μας - όπως έχει καταδείξει ή διαδρομή της έδώ και 3.000 χρόνια- και ο Πολιτισμός μας, οίονει έκ καταγωγής διευκολύνουν τον Διάλογο των Πολιτισμών. Το συμπέρασμα αυτό έδράζεται και στο ότι ο πραγματικός Πολιτισμός, ο οποίος άπό την φύση του έχει στο έπίκεντρό του τον Άνθρωπο, σέβεται, δίχως έκπτώσεις και συμβιβασμούς, την διαφορετικότητα του Άνθρώπου. Και τούτο διότι ως ύψιστο δείγμα στοιχειώδους Άνθρωπισμού, ο σεβασμός της διαφορετικότητας ίσοδυναμεί με τον σεβασμό της Δημοκρατίας και του Πολιτισμού. Υπό τα δεδομένα αυτά, σε θεσμικό και άξιακό γενικότερα έπίπεδο, ο σεβασμός της διαφορετικότητας του Άνθρώπου

καθίσταται θεμελιώδες προτάγμα Δημοκρατίας και Πολιτισμού. Μία τέτοια θεώρηση της Γλώσσας και του Πολιτισμού, με άφετηρία την Έλληνική Γλώσσα και τον Έλληνικό Πολιτισμό, αποδεικνύει ότι είναι ακριβώς αυτός το Διάλογος των Πολιτισμών που δίνει ήχηρη απάντηση στους ανιστόρητους εκείνους, οι οποίοι ισχυρίζονται ότι υπάρχει σήμερα δήθεν «σύγκρουση» μεταξύ Πολιτισμών. Ίσχυρισμός, που οδήγησε ως και σε καταστροφικές επιλογές εξωτερικής πολιτικής από πλευράς πολιτικών ήγετων των ΗΠΑ και της Εύρωπης. Άς γίνει κατανοητό τοῦτο: Στους ταραγμένους καιρούς που ζούμε δεν υπάρχει σύγκρουση Πολιτισμών, αφού κανένας πραγματικός Πολιτισμός δεν μπορεί, από την φύση του, να συγκρούεται με άλλους, εξίσου πραγματικούς, Πολιτισμούς. Η αλήθεια είναι, λοιπόν, ότι πολλές φορές, δυστυχώς - όπως συμβαίνει στην εποχή μας - υπάρχει έλλειψη επικοινωνίας και αλληλοκατανόησης μεταξύ Πολιτισμών, γεγονός που δυσκολεύει επικίνδυνα την ειρηνική συνύπαρξη των Λαών. Έπομένως, ένδεδειγμένη λύση είναι η κίνηση προς την αντίθετη κατεύθυνση, ήτοι η επιλογή του Διαλόγου μεταξύ των Πολιτισμών, στον οποίο ο Έλληνικός Πολιτισμός, με θεμέλιο την Έλληνική Γλώσσα και τα έπιτεύγματά της στον χώρο του Πνεύματος, οφείλει και μπορεί, υπό όρους ισοτιμίας προς τους άλλους Πολιτισμούς και υπό συνθήκες άμοιβαίου σεβασμού, να διαδραματίσει πολλαπλώς σημαντικό ρόλο στον σύγχρονο Κόσμο\*.

\*Σημεία αυτού του άρθρου αναπτύχθηκαν στην έκπομπή «Αντιθέσεις» και στον δημοσιογράφο κ. Γιώργο Σαχίνη (ΚΡΗΤΗ TV), στις 8.1.2021.

\*\*\*\*\*

**ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ**  
**ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ**  
**ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ**  
**κ. ΜΑΡΚΟΥ**

- Έκδότης: Η ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ.
- Απευθύνεσθε: «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» - Ιερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρών και Οίνουσσων - Κων. Αμάντου 24, Τ.Κ. 82100 - ΧΙΟΣ.
- Ίστοσελίς: <http://www.imchiou.gr>
- Η «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» διανέμεται δωρεάν.
- Δεκτές αυτοπροαίρετες δωρεές αναγνωστών, υπέρ του κατηχητικού και φιλανθρωπικού έργου.



Έπιμνημόσυνος Δέησις διά τούς ήρωας τής σφαγής τής Χίου, παρουσία τής Έξοχ. Προέδρου τής Δημοκρατίας κ. Λίκατερίνης Σακελλαροπούλου εις Ανάβατον Χίου. (16.5.2021)



Μνήμη Νεομάρτυρος Άγ. Άνδρέου του Άργέντη.  
(Ι.Ν. Άγ. Άνδρέου Χίου 29.5.2021).



ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ  
Ὁ σταυραετός τῆς Ρούμελης

ΠΑΡΩΡΘΕΝΟ  
ΤΕΛΟΣ  
POST PAID  
Τὸν ἱστορικοῦ ΝΕΟΥ  
Αἰ. ΑΣ  
SCOTT WELLS



(ISSN:2529-1254)